

ЕДИН ВАЖЕН ВЪПРОС

Когато мислено се връщам към миналото, не мога да разбера, защо по-напред не съм си задавала този въпрос. Усещах, че животът ми от най-ранно детство е забулен в някаква тайна. Никой не ми беше казвал, и въпреки това бях съвсем сигурна, че не винаги съм живяла в къщата на градинарите при входа на имението „Иствуд“. Преди много години бях другаде, под синьо, безоблачно небе. Един висок мъж ме носеше тогава на ръце, и още си спомням добре, как веднъж пълзеше на четири крака, и ми беше позволил да го яздя. Когато пораснах, често се питах дали това не е бил баща ми. Но странно, никога никой не заговори за това. Спомням си дори, кога за първи път се замислих над този въпрос. Беше една сутрин през май в единадесет часа. Тогава бях в първи клас. Онази сутрин седях със съучениците си на поляната за игра под едно ябълково дърво; пиехме млякото си през голямото междучасие. Полъхваше топъл вятър и лепеше по косите ни розовите листенца на ябълковите цветове, а от другата страна на улицата по полянката цъфтяха парички, като малки звезди. Всичко беше чудесно, докато Томас, синът на директора на банката, изведнъж облеши любопитните си кръгли очи над ръба на чашата и попита силно:

— Люси, защо живееш при баба си? Защо нямаш собствена майка и собствен баща като всички нас?

Безпомощно отпратих поглед към учителката, защото знаех, че би ми помогнала. Но в този момент тя беше отишла да търси едно момче, което се скри в гардероба, за да си похапне на спокойствие сладкиши. Така че се оказахме сами. Всички деца гледаха към мен и аз бързо трябваше да съчиня някакъв отговор. Упорито се бях вторачила в Томас и си мислех, че той прилича на една дебела риба, даже много по-безинтересен и от нея.

— Защото нямам — отговорих аз. — Изтрий си устата, Томас. Целият си оплескан с мляко! — Баба ми казваше така почти всеки ден. Когато сега аз говорех така на друго дете, се чувствах сигурна и пораснала. Но Томас не го беше грижа за това.

— А защо нямаш? — заяде се той. — Къде са? Всички имат майка и баща. Все някой трябва да те е родил.

Всички мълчаха. Ако кажех: „Не знам“, щяха да ми се присмеят, а аз щях да се разплача. Всички очи гледаха към мен. Чувствах как сълзите ми напират.

— Може би са умрели — каза Мери Блосъм доволно.

— Може би са заминали нанякъде и са те оставили — реши едно друго момиче.

— Или пък може да са разведени — каза накрая Боби, сякаш знаеше със сигурност.

Отчаяно се огледах наоколо и въздъхнах облекчено, когато видях учителката да се приближава със засраменото, омацано момче. Това отвлеche вниманието на другите от мен. Аз отидох при нея, хванах ръката и и се почувствах защитена. Но Томас не беше забравил въпроса си. Беше решил твърдо да изясни нещата до край.

— Госпожа Уонър — извика той. — Защо Люси живее при баба си? Искам да кажа, защо няма баща и майка?

Гласът на госпожа Уонър прозвуча ясно:

— Ако имах баба като госпожа Ферпосън въобще нямаше да ме е грижа дали имам родители. Тя е толкова ценна, колкото майка и баща взети заедно.

Ти си щастлива, Люси. Моята баба умря, още когато бях малко бебе.

Изтрий си устата, Томас. Целият си оплескан с мляко. А сега всички слушайте. Тъй като е първи май

Тя нарочно спря за момент, за да се наслади на нарастващото ни любопитство. Въпросът за моите родители вече беше забравен.

Каква ли изненада ни чакаше за първи май?

– Тъй като днес е първи май – повтори учителката, – сега няма да се върнем в класната стая, за да смятаме, а ще се поразходим, за да потърсим блатничета.

Проехтя радостен вик. Шестнадесет седемгодишни хлапаци заподскачаха, затанцуваха и избягаха навън от училищния двор. Учителката не каза нищо, защото знаеше, че лесно ще ги събере на едно място, щом баирът стане по-стръмен. Тихо вървах до нея. Все още държах нейната ръка и бях много развълнувана. Сега знаех, че отдавна съм усещала този въпрос дълбоко в себе си, без някога да съм го формулирала. Ето че сега, всички останали ми го зададоха, а аз не знаех какво да им отговоря. „Днес ще попитам баба“, реших аз. Затова се отказах да мисля повече за него и тръгнах радостно да се разхождам. Учителката беше застанала на върха, тъй като хълмът беше стръмен за късите ни крачета. Тя приличаше на мишеловец с пълзящия клас след себе си. Постоянно ни задаваше насочващи въпроси и даваше наставленията си: „Погледнете колко много и различни видове растения можете да откриете Различни сортове казах, Сали. Не събирайте само глухарчета! Погледнете и в трънака. Може да намерите някое гнездо Томас, престани да бърбориш. Искаме да послушаме птичките, но ти ги плашиш. Запазете за миг тишина . И ти, Бетси! Стойте мирно. Някой може ли да чуе песента на дрозда?“

След това навлязохме в дъбовата гора. Изведнъж зърнах някаква златна искрица в сянката и викнах силно, че съм открила блатничета.

Всички започнаха да си проправят път през трънака. Но учителката ни извика обратно на пътя и ни обясни, че миналата година едно момче е загубило обувката си в блатото и майка му много се карала. Въпреки това имаше достатъчно цветя, които можеха да се наберат край пътя. Върнахме се с влажна пръст по обувките и тичинков прашец по носовете. Учителката беше с най-мръсни обувки, тъй като трябваше да снове от единия край на блатото до другия, за да внимава някой да не падне вътре.

На входа на училището вече ни очакваха много родители. Децата едно по едно се разотиваха с жълтите букети в ръце. Аз не живеях много близо, затова обядвах в училище. Чак към 16 часа учителката ме заведе до спирката на рейса. Докато чакахме рейса, тя махна няколко листенца от косата ми и отметна къдриците от челото ми. Тогава неочаквано се наведе към мен и ме целуна. Изненадах се много, защото никога досега не го беше правила. Може би го направи заради въпроса, който ми бяха задали децата. Сигурно ме съжаляваше. Баба ме очакваше на спирката заедно с Шедоу, нашия голям нюфаундландец, който от радост, че ме вижда отново, лаейки се нахвърли върху мен. Обикновено с него се състезавахме кой ще дотича първи до къщи, само баба с умерена крачка, изправена вървеше след нас. Но този следобед Шедоу сигурно беше разочарован от мен, защото нямах никакво настроение да се надбягвам с него. Безмълвно вървах редом с баба и притисках цветята към себе си. После неочаквано й зададох въпроса:

– Бабо, защо живея при теб и дядо? Никога ли съм нямала майка и баща? Всички други деца имат родители.

Последва дълго мълчание. Чух бръмченето на една пчела и подсвирването на кос. Най-после баба отговори: – Твоята майка беше нашата мила дъщеря Алис, Люси. Тя почина, още когато ти беше малко бебе и освен дядо ти и мен нямаше никой, който би могъл да се погрижи за теб. Затова дядо ти и аз те взехме като наше собствено дете.

– Но нямала ли съм баща? – продължавах да се интересувам аз. – И защо той не се е погрижил за мен. Той също ли е починал?

Последва дълга пауза, през която доверчиво очаквах отговора, защото знаех, че баба винаги казва истината.

– Той си отиде – каза баба бавно. – Оттогава не сме го видели повече. Той не беше добър човек, Люси. Не би могъл да те възпита. Ти сега и завинаги принадлежиш към нас, все едно че си наша собствена малка дъщеря. Погледни, дядо ти ни видя.

Бяхме пристигнали до нашата градина. Баба заговори за нещо друго, после стисна устни, като с това искаше да ми даде да разбере, че не желае да чува други въпроси на тази тема. Аз се подчиних.

Зад потъналите в жълт шибой и незабравки градински лехи вратата на нашия малък двор беше отворена и един примамващ мирис достигаше от кухнята до нас. Дядо, махайки с ръка, ни поздрави от картофената нива. Малката къща се губеше сред буковете, които ограждаха имението и аз знаех, че под тях се разстилат хладни сенчести килими от диви зюмбюли. Харесваше ми тук, при моите добри баба и дядо. Какво повече исках? За какво ми трябваше баща? И то лош?

Въпреки всичко този въпрос продължи да ме вълнува. Колкото повече растях, толкова повече се обърквах. Защото ако онзи висок мъж беше моят баща, той в никакъв случай не можеше да бъде лош. Иначе нямаше да ме носи на ръце и да ме слага да яздя на гърба му. Но това си оставаше загадка без разрешение. В продължение на пет дълги години аз не заговорих повече никого на тази тема.

ЛАГЕРЪТ НА ПЕТДЕСЯТНИЦА

Тези пет години отминаха бързо. На някого биха могли да се сторят скучни, но за мен те бяха изпълнени с великолепни преживявания. Тръгнах на училище, приеха ме в баскетболния отбор и станах най-добрата по английски в класа. Открих красотата на поетичното изкуство и написах първите си разкази. Дядо се разболя от бронхит и постъпи в болница, а аз се заразих от шарка. Котката ни няколко пъти роди котенца. Започнах да се занимавам с туристическо ориентиране и на единадесет години за пръв път отидох на лагер.

И все пак, всички тези интересни и приятни преживявания не бяха така важни, както моят скрит вътрешен живот. Той не се определяше от ваканциите или учебните години, а от появяването на първата иглика на речния бряг или от пъпката на първата дива камбанка, която си пробива път между изсъхналата дъбова шума. Лятото пристигаше с първата песен на кукувицата и разцъфналите шипкови храсти. Есента оставаше своя отпечатък с искрящите багри на листата и уханието на печени на жар картофи, а зимата – със самотните ми следи в снега. Това беше моя истински свят. Той бе така важен за мен, поради това никога не съм съжалявала особено много, че съм израснала без братя и сестри, и не съм имала възможността да правя много от нещата, които са правили другите деца.

Понякога, когато другите момичета от училище ми се присмиваха, че още не съм виждала морето, в мен се надигаше недоволство и започвах да си мисля дали изобщо някога ще мога да попътешествам или по някакъв друг начин да изляза от еднообразието – в училище, вкъщи и на църква. Не можех да си представя, как това желание би могло някога да се осъществи, защото баба и дядо всяка година остаряваха повече и повече, а дядо, който над тридесет години е бил градинар в замъка, не получаваше висока заплата. Но баба и дядо се чувстваха добре в двора. Не изпитвах нужда от отпуска, освен когато искаха да посетят някои роднини. А не биха и могли да се отделият от градината заради птиците. И аз се чувствах щастлива и доволна, стига съучениците ми да не ми се присмиваха. Обичах да играя в гората, изкачвах хълмовете, четях и пишех историйки за деца, които предприемат дълги пътешествия, странствуват с кораб, летят със самолет и посещават всичките интересни страни, за които четях в учебника по география. Освен това и аз имах вече своите

малки задължения в двора и градината. Така че дните никога не ми се струваха дълги.

Понякога ме посещаваше моята приятелка Мери Блосъм. Тогава излизах с нея на разходка. Но Мери беше едно яко и дейно момиче, което предпочиташе да се насочи към определена цел, отколкото да се мотае. Нейният постоянен въпрос: „Люси, къде отиваме?“ ме ядосваше; затова обичах да ѝ отговарям: „Никъде не отиваме; просто се шляем!“ После се връщахме и играехме в градината или вкъщи. Обичах Мери и все пак, тя принадлежеше към моя училищен свят – моите гори я отегчаваха. От всички хубави спомени един се откроява особено ярко – лагерът по ориентиране сред природата на Петдесятница в Котсуолдс. Тогава бях на единадесет години.

Когато баба ми позволи да замина при условие, че не се къпя в реките и не събличам якето си в студено време, аз бях в такова трескаво очакване, че две нощи не можах да мигна. Когато най-сетне потеглихме с раниците и спалните чували, в автобуса аз не можех да говоря от възбуда. Притисках склучените си ръце между колената, за да потуша по този начин огромната си радост. Тъй като бях израснала сред възрастни хора, бях сравнително тихо момиче. И все пак, през часовете, докато пътувахме сред алеите, окъпаните в слънце местности и селата с каменните къщи със сламени покриви, аз постепенно се отпуснах. Пеехме, разказвахме си всевъзможни истории, смеехме се, ядахме сандвичи и пиехме от манерките си. Най-накрая пристигнахме. Нашият лагер се разполагаше на едно възвишение, от което можеше да се гледа надалеч в равнината. Ръководителите ни показаха къде можем да разпънем палатките си и да запалим огън.

Очакванията ми бяха удовлетворени във всяко отношение. Спях в една палатка с Мери. Всеки час, в който не спяхме, беше вълнуващ. От момента, в който се събуждахме и изпълзявахме от нашите удобни спални чували, всичко беше зашеметяващо. Когато кукумявките се обаждаха от гората зад нас, ние се вкопчвахме една в друга с престорен ужас. Най-дълго ще запомня онези утринни часове, когато се събуждах първа, навличах един пуловер, обувах обувките си и се измъквах от палатката да наблюдавам пробуждащата се природа. Слънцето едва надникваше от хоризонта, когато вече се обаждаха първите кукувици от близката букова гора. Учителката по халат обикаляше наоколо и ме откри.

– Люси, – каза тя. – Ще се облечеш ли, за да занесеш едно известие от мен до селскостопанския двор? Трябва да минеш през гората, да изкачиш хълма и да прекосиш ливадата. Сигурно ще свариш селяните точно при доенето. Кажи им да запазят за нас петнадесет яйца. По-късно ще дойдем да ги вземем.

Бързо се облякох, докато Мери ме гледеше сънена.

– Къде отиваш? – попита тя, прозявайки се. – Трябва ли да дойда с теб? – Не, не – побързах да отговоря. – Няма да се бавя дълго. Трябва да предам нещо в селскостопанския двор и веднага се връщам. Можеш да ме пресрещнеш, ако искаш.

Излетях от палатката, защото това беше моята специална задача и исках да я изпълня сама. Слънцето поглеждаше точно над върховете на буковете и светлината му обливаше гората с толкова ярки лъчи, че не виждах нищо друго. Имах чувството, че навлизам в море от светлина. Когато гората свърши, се заизкачвах по възвишението. Ливадата беше осеяна с цветя, парички, жълтурчета и киселец, които блестяха от росата.

Фантастично! Събух обувките си и заподскачах и затанцувах боса, а цветята галеха краката ми. Радвах се на живота, смеех се и плясках с ръце и се наслаждавах да стъпвам боса по хладната трева. На връщане прекосих ливадата по-бавно, за да удължа колкото може повече

великолепното преживяване. Но за съжаление насреща се зададе Мери. Щом видях лицето ѝ, веднага отгатнах, че има да ми съобщи някаква тайна.

– Люси – започна тя загадъчно, – знаеш ли какво?

– Какво? – попитах аз.

– Идвах към теб през гората, а двете учителки стояха на края на гората.

– И какво?

– Видяха те!

– И какво от това?

– Но Люси, те говореха за теб. Чух ги. Те не ме видяха, защото се скрих зад едно дърво. Затова можах да ги чуя какво говорят. Мълчах. Беше ми любопитно, но не исках Мери да разбере.

– Люси, да ти кажа ли какво говореха за теб?

– Какво?

– Учителката каза, – глътът на Мери подражаваше нейния висок и провлачен начин на говорене. – Странно, как послушната малка Люси може да е толкова дива! В това дете е заложено много повече, отколкото може да се предполага!

Другата учителка каза: „Люси има големи заложби. Учителката ѝ разказваше, че пише изключителни съчинения. Трябва да се отдели от баба си и дядо си и да започне нормален живот.“ Така казаха, Люси. Другото го забравих. След това се обърнах и ме видяха.

– Нищо подобно! – ядосах се аз. – Живея не по-лошо от тях. И все пак радостта ми през този ден така и не пожела да се завърне. Цяла сутрин мислих върху тези думи, докато закусвахме, подреждахме стаите си и се къпахме в реката. Какво неправилно имаше в това да си послушен и да живееш при баба си и дядо си? И какво друго бях правила през изминалите единадесет години, освен да живея. Може би го казвах, само защото не бях преживяла всичко, което другите деца на моите години вече бяха преживели и защото още не бях ходила на море. Но какво знаеха те всъщност за моя истински живот? Не бяха идвали никога у нас. През целия ден си останах ядосана.

Сигурно се учудвах, че нямам настроение; защото едва надвечер малко се поободрих, когато започнахме да печем салам на огъня. Тогава забравих всичко.

И все пак, тези забележки събудиха отново в мен всички въпроси и предположения. Аз бях по-различна от тях.

През нощта дълго не можах да заспя, докато Мери хъркаше до мен. Слушах кукумявките, шумоленето на дърветата и се опитвах да си припомня чертите на високия мъж, който пълзеше на четири крака. Но напразно. Образът му се беше изличил завинаги от съзнанието ми.

ТАЙНСТВЕНОТО ПИСМО

Лагерът свърши. Времето отминаваше така бързо, че аз рядко поглеждах напред или назад, просто се наслаждавах на всеки нов ден. Лятото отново премина в есен и аз постъпих в прогимназията.

Отново дойде зимата, падна сняг и покри всичко в бяло. Отново започнах да търся елови шишарки, печам кестени и тайно приготвях коледни подаръци. Отново слушах блеенето на новороденото агънце и вдишвах топлия южен вятър, който караше пъпките на дърветата да набъбват. Знаех, че пролетта е вече на път.

Оставах два дена до лятната ваканция. Навън всичко цъфтеше и зеленееше. Часовете свършиха. Учениците палуваха и трескаво очакваха да ги разпуснат. Учителката по английски ни прочете едно стихотворение, но прозорците бяха широко отворени и ние можехме да слушаме чукането на гривака и блеенето на овцете, които викаха своите малки. Вниманието ни беше изцяло навън.

Учителката затвори книгата си, отиде до дъската и написа с големи букви: „Лятна ваканция“. По редиците се понесе шепот и погледите се насочиха отново към учителката.

Тя самата приличаше на лято, стояща с жълтия си пуловер, обляна в слънчева светлина.

– Скоро ще започнете да планирате лятната си ваканция, – обяви тя. – Имам да ви предложа един конкурс, върху който можете да работите през ваканцията. През следващата учебна година най-хубавото съчинение ще получи награда. Можете да напишете една история или да разкажете какво сте преживели през ваканцията миналата година или какво планирате за идващата. Пишете каквото искате, но се опитайте да опишете особеностите на лятото.

Тя се огледа наоколо и срещна безизразните ни лица.

– Лятото май е много заспала работа – каза тя, подсмиввайки се. – Нека все пак да формулираме някои идеи и да ги запишем на дъската. Мери, за какво се сещаш, когато споменаваме лятната ваканция?

Мери се замисли:

– Ами – запъна се тя, – ами жега и сладолед.

– Добре. Някой друг? Дженифър?

– Плуване, плаж, магарета...

– Куклен театър.

– Тенис.

– Къмпинг в ремарке.

– Яздене на пони.

Учителката написа всичко на дъската. След това се обърна към напълно разбудилия се клас:

– Всичко това е вярно. А кои места посетихте през последната ваканция?

Анна, къде прекара последната лятна ваканция?

– С колата посетихме Шотландия.

– И как изглеждаше Шотландия през лятото?

– Имаше планини, езера, валеше дъжд и колата се повреди един път.

Посетихме замъци и бойни полета, търсихме бърлогата на чудовището Неси, но не можахме да я открием.

Учителката въздъхна леко и ме погледна.

– Люси? – попита тя.

Някой се изкиска, а Мери Блосъм се опита да ми помогне:

– Люси никога не пътува, – обясни тя. – Баба и и дядо и не могат да ходят на почивка заради...

– Достатъчно, Мери, – прекъсна я учителката. – Лято има и тук, не само на курортите. А между другото Люси беше вече веднъж на почивка. Нали отиде на лагера. Можеш ли да ни разкажеш нещо за лятото в Котсуолдс, Люси?

Стиснах устни и изгледах гневно учителката. Защо трябваше да ме пита? Знаеше много добре, че не ходя никъде. Когато обаче видях лицето ѝ, разбрах, че съвсем не ме е вземала на подбив. Тя наистина се нуждаеше от моята помощ. Ние двете възприемахме по подобен начин лятото и тя имаше нужда от моя отговор. Загледах се навън през прозореца и се опитах да събудя спомените си. Лято в Котсуолдс!

– Сещам се за аромата на орловия нокът и на прясно окосена трева – започнах аз бавно. – За меката светлина, която на залез слънце свети през буковите листа, така че всеки лист се откроява самостоятелно и за звездите, които наблюдавах през една дупка в палатката, за блестящата роса по цветята сутрин, за къпането в реката и как се люлеехме на клоните на върбата.

Изплуваха и други спомени, и аз с часове можех да продължа да разказвам. В един момент забелязах учудените лица на всички деца.

Изчервих се и замълчах. Учителката ни обърна гръб и започна да пише

толкова бързо, както никога до сега. Тишината бе прекъсната от звъна на училищния звънец. Вдигна се радостна глъчка. Започваше междучасие. – Ти спаси всички – каза Мери с възхищение, докато пиехме млякото си. – При най-добро желание бих се сетила само за фруктовия сладолед. Не знам как може да имаш такава поетична душа, Люси. Сигурна съм, че ти ще спечелиш наградата.

Аз много се съмнявах. Как моите преживявания в Котсуолдс можеха да устоят на конкуренцията на едно пътешествие през Шотландия или една почивка на море?

Този следобед се върнах вкъщи много въодушевена. Наскоро бях прочела едно стихотворение за морето. Щях ли някога да го видя?

Как изглеждаха приливите и отливите? Кой ги предизвикваше? В мен се надигаше силно недоволство. Така ми се искаше да преживея нещо по-различно от ежедневните случки. Отворих вратата, и потънала в мисли, тръгнах през градината, като дори забравих да извикам обичайния си поздрав. Тихо влязох в къщата. Тъкмо когато щях да пристъпя във всекидневната, където седяха баба и дядо, ги чух че разговарят. Можех да разбирам какво си казват. Застинах на мястото си, като че ли изведнъж се вкамених.

– Но Елзи – каза дядо мило, – тя скоро трябва да го научи. Вече е дванадесетгодишна, а той все пак ѝ ебаща.

– Още не, още не – извика баба. – Има още почти две години. Какво ли не може да се случи през това време. Тихо отстъпих назад и излязох през вратата. Не трябваше да знаят, че чух разговора им. Искях да избягам, да се скрия в гората и дълго да размишлявам, но Шедоу ме откри и се затича срещу мен, започна да ближе краката ми, размаха опашка и лаейки заподскача около мен. Не ми оставаше нищо друго освен да се върна вкъщи. Успях да видя как баба пхна едно писмо в най-горното чекмедже на бюрото. Поздравиха ме както обикновено, а аз помогнах при приготвянето на масата за следобедния чай. Слънцето светеше през прозореца на всекидневната и хвърляше лъчи върху стената. Всъщност, трябваше да бъда щастлива, но някак си всички бяха по-тихи от обикновено. Нещо хвърляше сянка помежду ни. Затова се зарадвах, когато можах да отида в стаята си.

– Имаш ли домашни? – запита баба.

– Не, бабо – отговорих аз. – Та утре е последният учебен ден, затова вече нямаме сериозни учебни занятия. Ще ме пуснете ли да изляза още малко, след като измия съдовете?

Тя ме погледна особено нежно:

– Днес дядо ти и аз ще се погрижим за това, миличко, – отговори тя. – Спокойно можеш да излезеш с Шедоу. Вечерта е чудесна. Но се върни преди залез слънце.

Дядо ме изпрати до входната врата и ме попита къде искам да отида. Аз посочих неопределено към хълма. Искях да бъда сама. С бързи крачки изкачих хълма, който се издигаше вляво от нашата къща и легнах в един стар, обрасъл с трева окоп, в който някога британците са се опитвали да окажат последна съпротива на римляните. Шедоу сложи муцунката си в ръката ми. До мен растяха папрати, а малките им перести листа се отваряха като детски ръчички. Над мен около окопа се простираше равнината, окъпана в последните слънчеви лъчи. Всички улици блестяха на слънчевата светлина, а краят им се губеше чак някъде на хоризонта. Всяка река приличаше на блестяща верига. Всичко изглеждаше като една светла, чиста географска карта. Изведнъж осъзнах колко голям е светът. Толкова много улици водеха от моя сигурен дом в безкрайната далечина.

Какво трябваше да направя. Ако попитах баба и дядо за писмото, сигурно нямаше да получа никакъв отговор. А те и нямаха никакво желание да ги питам за него. Но аз трябваше да знам какво се е случило с баща ми. Та нали в края на краищата беше мой баща, а аз – негова дъщеря. Освен това, вече бях дванадесетгодишна – достатъчно голяма, за да ми се гласува доверие. Дядо сам го признаваше, но баба винаги имаше последната дума. Така че от дядовото мнение нямаше голяма полза. Както си лежах и дъвчех едно папратово стъбло, наблюдавайки залязващото слънце на хоризонта, ми хрумна изключителна идея.

Ще стоя будна, докато баба и дядо заспят. После ще стана, ще извадя писмото от чекмеджето и ще го прочета. Ще видя адреса на татко и най-после ще знам къде се намира и какво е загадъчното в тази история. Естествено, беше ми пределно ясно, че баба не би простила на никого, който тайно рови из нейните вещи. Но този път трябваше да го направя, за да знам най-после нещо повече. В края на краищата, втълпявах си аз, това писмо принадлежеше на мен, тъй като беше от моя баща.

Изведнъж установих, че слънцето е почти залязло. Бързо скочих и се втурнах през влажната ливада. Уплашените овце се пръснаха на всички посоки. Дядо вече стоеше на портата и ме търсеше с поглед.

Вечерите навън в двора обикновено бяха много приятни. През зимата седяхме около външната камина, а през топлите пролетни дни – на отворения прозорец. Аз плетях или подреждах пощенските си марки, докато баба ми четеше някоя история, най-често от старите книги, които някога като дете е обичала. Бяхме стигнали точно до средата на „Дейвид Копърфийлд“ и едва дочаквах вечерите, за да разбера какво ще се случи по-нататък.

Тази вечер обаче не ми се искаше да седна до баба и дядо, като че ли нищо не се е случило. Проблемите в тази история ми се струваха маловажни в сравнение с моите собствени и освен това се чувствах като измамница. Чувството на самота, което изпитвах беше почти непоносимо. За учудване на баба и дядо се престорих на смъртно уморена. Прибрах се в стаята си много нещастна.

ЕДИН НОЩЕН РАЗГОВОР

Как да остана будна? Това беше големият ми проблем. Ако не трябваше да се съблека и да легна в леглото, щеше да е по-лесно да остана будна. Но баба винаги идваше да каже: „Лека нощ!“ и да провери дали добре съм си сгънала дрехите и дали съм се помолила. Аз се молах винаги или с „Отче наш“ или със стари детски молитви, които бях научила от баба, когато бях четиригодишна. Бях свикнала всяка вечер да казвам една от тези молитви, които за мен не означаваха нищо.

Но когато тази вечер коленичих, нещо не беше наред. За пръв път се замислих над думите, с които се молах. Можех ли да ги кажа: „И прости ми дълговете“, когато точно сега възнамерявах да извърша нещо непозволено. Опитах с друга молитва, но също така безуспешно. Тогава се предадох и легнах без да съм се помолила. Скоро след това дойде баба. Тя не обърна внимание на сгънатите ми дрехи, нито ме попита дали съм се молила. Сложи ръка на челото ми и запита да не би да съм болна.

– Не, добре съм – отговорих аз.

– Наистина ли, Люси? – не беше убедена тя. – Главата ли те боли? Искаш ли да пиеш горещо какао?

Това беше съвсем специално предложение. Но стомахът ми се беше свил на топка, затова само се усмигнах, поклатих глава и затворих очите си. Тя бавно излезе от стаята и бях сигурна, че на вратата още веднъж се е обърнала да ме погледне. Най-после чух как затваря вратата и слиза по стълбите. Изправих се в леглото и се огледах. Може би някоя интересна приключенска история би ми помогнала да остана будна. Не се осмелих да

запаля лампата, но имах едно джобно фенерче, с което си светех, докато на пръсти отидох до библиотеката. Вземах книгите една след друга, но не можах да се спря на никоя. Мислите ми бягаха все към писмото в шкафа. Всякакво приключение ми изглеждаше скучно в сравнение с това да сляза по стълбите и да разкрия тайната на собствения си живот. И така седнах до отворения прозорец и се подпрях на лакти. Уханието на разцъфтващите растения се носеше като тамян в нощта, ухание на млади пъпки, които се стремяха към небето, затваряха се нощем, а светлината ги караше отново да се отворят – и сърцето ми стенеше. Високи дървета като стена ни пазеха от ветровитите хълмове, а нощта като че бе наметнала покривало върху нашия сигурен малък дом. Досега баба, дядо и аз се чувствахме напълно добре и щастливи в нашия малък дом. Защо между нас трябваше да се изпречи тази тъмна тайна и да развали всичко? В мен се разиграваше борба – трябваше ли да забравя за писмото и да се върна в леглото и да заспя. Не! Трябваше да знам. А това можеше да е последната ми възможност. Обърнах се към стената и дремнах малко. Изведнъж се събудих – баба и дядо се качваха по стълбата. Изстрелях се в леглото и както предполагам, баба влезе и застана до мен с фенерчето в ръка.

– Спи – прошепна тя. – Но повярвай ми Херберт, с детето нещо не е наред.

Чух тъжния глас на дядо. След това вратата се затвори.

Трябваше да чакам дълго и кръстосвах стаята нагоре и надолу. Най-после светлата ивица под врата изчезна. След още десет минути чух равномерно хъркане на баба. Най-после можех да започна.

На пръсти слязох по стълбата. Внимателно светнах във всекидневната. От възбудата цялото ми тяло трепереше. Угризенията на съвестта ми ставаха все по-силни, когато отварях чекмеджето. Писмото, което търсех не беше отгоре. Тъй като няхах представа как изглежда, трябваше да преровя цялата купчина, като проверявах адресите. Имаше най-вече разписки или писма от сестрата на баба в Бирмингам или от племенниците на дядо в Стоктън, нищо особено, докато не достигнах почти до дъното на чекмеджето. Тогава, най-отдолу открих едно необикновено писмо. То изглеждаше съвсем различно от другите. Отгоре беше написан подателят: Кралският затвор, Грининг.

Стоях като вцепенена. Учудена и невярваща, вперила поглед в адреса.

Трябваше да мине доста време, докато започна да чета писмото: „Мили господин и госпожа Ферпосън“, пишеше там. „Тъй като времето на присъдата ми скоро изтича, Ви пиша относно настояничеството на моята дъщеря Люси. Много съм Ви благодарен...“

Бях се задълбочила дотолкова, че не възприемах нищо от това, което ставаше около мен. Не чух дори и неочакваните стъпки. Вратата се отвори и едва тогава забелязах дядо. В следващия момент ми стана ясно, че съм заловена на местопрестъплението. Скрих писмото зад гърба си и отчаяно и нервно избухнах в плач.

– Люси, Люси, мило дете, какво става с теб? – прошепна дядо и внимателно затвори вратата, като че ли двамата имахме някаква уговорка. Въздъгнах и го погледнах умоляващо. Тогава почувствах, че няма от какво да се боя. Това не беше полицаи, който иска да ме накаже, а един потиснат малък възрастен човек в един износен халат, който дори не можеше да разбере какво става, тъй като беше оставил очилата си на горния етаж. Той с усилие се взираше в мен, а после ме хвана за ръка и заедно седнахме на дивана.

– Ти трепериш, детенце, – каза той приятелски. Ще се кача в стаята да ти донеса одеало. Сложи една тенджера с вода на котлона. Ще пийнем по чашка чай заедно.

Такъв си беше дядо. Като лекарство срещу всякакви злини той предписваше на първо време чаша чай. Няколко мига по-късно той тихо се върна във всекидневната и ме прегърна топло. Спрях да треперя и се настаних удобно. Усещах, че се старая да не събудя баба. Едва когато с удоволствие си пиехме чая, той ме попита какво правя тук.

Изобщо не беше видял писмото. Забелязал, че във всекидневната свети и слязъл да загаси. Тайната ми беше прекалено тежка, за да продължа да я нося сама. Имах нужда от помощта на дядо. Облегнах се на него и му разказах всичко.

— Знаеш ли, дядо, знам, че не бива да чета вашите писма. Но трябваше най-сетне да съм наясно! Все пак той е мой баща и аз винаги съм го търсила. Но баба никога не искаше да ми разказва за него.

— Не, ти нямаш право да го направиш — каза дядо. — И аз се радвам, че станал. Може би много по-рано трябваше да ти разкажем всичко. Или пък е трябвало още веднъж да запиташ, вместо да се опитваш сама да достигнеш до истината. Във всеки случай е крайно време да я узнаеш. Не трябва да се страхуваш. Има още много време, докато той излежи цялата си присъда. Дотогава ще бъдеш почти на четиринадесет и сама ще имаш право да избираш при кого да отидеш. Вярвам, че никакъв съд не би могъл да те принуди да отидеш с баща си, ако ти не искаш. Не можем да му забраним да те посещава, но той може да го прави, като идва тук.

— Но той иска ли да съм при него? — запитах аз. — Аз прочетох само началото на писмото.

— Да, изглежда иска да те вземе — отговори дядо любезно и взе писмото от ръцете ми. — Все пак ние говорихме вече с адвокат, Люси. Той би могъл да те вземе, само ако ти искаш, но ти не искаш, нали? Той освен това не би бил подходящият опекун за теб. Мисля, че за съжаление той е един много лош човек.

— Какво е извършил? — попитах аз. — Тогава имало ли ме е мен?

— Да — отвърна дядо тъжно, — всичко се случи след като ти се появи на белия свят и нашата мила дъщеря Алис почина. Тя се беше запознала с него при приятели и той ѝ направил предложение. Баба ти не одобряваше това и в никакъв случай не искаше да даде съгласието си. Той изглеждаше голям немирник. И така, те заминаха за Испания и се ожениха без наше съгласие. Той имал там някакъв пансион или нещо подобно. Повече никога не видяхме дъщеря си. Тя почина при твоето раждане.

Дядо потиснато мълчеше. Като че ли беше забравил за моето присъствие. Потупах го лекичко по ръката и прошепнах:

— Съжалявам, дядо! А какво се случи след това? Искам да кажа какво стана с мен?

— Помолихме го да те изпрати при нас, но той не отговаряше на писмата ни. Мисля, че много обичаше майка ти и нейната смърт го извади от равновесие. Той не можа да приеме смъртта ѝ. Второто ни писмо до него се върна обратно. Не беше оставил никакъв адрес и никой не знаеше къде се намира.

— А къде бях аз през това време, дядо? Беше ли ме взел той със себе си?

— О да, но за следващите три години ние не знаем почти нищо. Мисля, че е пиел много и се е замесил в търговия с наркотици — помагал е при пренасянето на наркотици от Испания във Франция. След това се върнал в Англия и полицията го заловила. Всичко беше написано във вестниците. Но честно казано, Люси, аз така и не можах да разбера цялата тази история. Около това време той те изпрати при нас.

— Но тогава ти си го виждал!

— Разбира се. Дойде с такси. Бяхме страшно изненадани. Държеше те на ръце и ни помоли да те пазим. Предполагам, много добре е знаел, че го очаква затвор, но тогава не стана въпрос за това. Виждахме го за първи

път, но бяхме сигурни – малкото весело момиченце трябваше да си ти. Толкова много приличаше на майка си – имаше същите гъсти коси и същите сиви очи.

– А баща ми, дядо? Обичаше ли ме той?

– Вярвам, че е така. Добре се бе грижил за теб. Ти говореше един смесен английско-испански език. Той каза, че си имала испанска бавачка. Не остана дълго и не разказа много неща. Просто те остави в ръцете на баба ти. В първия момент ти се вкопчи в него и се разплака, но после заспа. А когато се събуди на другата сутрин, беше станала част от нас, като че ли цял живот си била наша. Тогава беше на три години и половина.

– Разкажи ми още за моя баща, дядо. Той никога ли не се върна?

– Не. Няколко дена по-късно вестниците публикуваха всичко за него. Осъдиха го на десет години затвор. Помоли ни през това време да се грижим за теб. Баба, естествено, не се изненада. Каза, че от самото начало си е знаела, че той е негодник. Затова и не искаше ти изобщо да научиш нещо за баща си. Но когато излезе от затвора, ти трябва да знаеш истината, Люси. И може би сега е моментът. Понякога си мисля, че трябваше по друг начин да постъпим с Алис.

– Каква беше тя, дядо? Искам да кажа, моята майка.

– Приличаше на баба ти, детето ми. Баба ти беше селска учителка, когато се ожених за нея. Много хора казваха, че взема човек от по-долна ръка. Имаха право – аз не притежавах особени научни познания. Но тя изглежда се задоволяваше/ с мен. Освен това, ние вече не бяхме съвсем млади. Алис беше единственото ни дете. Тя беше копие на баба ти. Баба обичаше да чете, но Алис просто имаше страст към четенето и образованието. Тя танцуваше в градината и рецитираше стихотворения или лежеше под скорушата и пишеше. Посещаваше гимназията и имаше хубави оценки. След това отиде да следва, но не издържа дълго да бъде отделена от двора и хълмовете. Връщаше се отново и отново – докато го срещна. Ти много приличаш на нея, Люси. И не ни се иска ти да ...

– Херберт, какво правиш тук долу? – прекъсна го баба изведнъж с високия си шепот. Беше се спряла на върха на стълбата. Ние гузно скочихме и преместихме чашите си в другия ъгъл на масата.

– Идвам, Елзи – извика дядо. Аз стиснах ръката му.

– Ще ѝ разкажеш ли всичко? – попитах изплашено аз.

– Сигурно – промърмори дядо и забърза към вратата. В този момент осъзнах, че той никога е нямал тайни от нея. Останах съвсем близо до него, докато изкачвахме стълбата.

– И мога ли да запитам какво прави Люси тук? – попита баба разгневена. С ролките на главата си не изглеждаше много приветливо. – Има ли някаква причина ?

– Да, да. Ще ти разкажа всичко. Люси, иди да си легнеш.

За мое голямо учудване видях как баба безмълвно се прибра в спалнята. След това вратата се затвори.

Треперейки, легнах в леглото си. Трябваше да мине много време, за да заспя. Учудване, шок, възбуда, съжаление и един странен, непознат страх от бъдещето, не ми даваха сън. Някой ден този човек отново ще се появи и аз ще трябва да знам как да постъпя. Въртах се в леглото цяла нощ, докато в далечината се чу кукуругането на петел и овцете забляеха от хълмовете. Една птичка зачурулика първите звуци на утринната си песен. Настъпваше новият пролетен ден, макар звездите още да блестяха на небосвода. Най-накрая ми се доспа и обърканите ми мисли се успокоиха. В съзнанието ми остана само образът на един угрижен мъж, чиято жена бе починала. Той подари на малката си дъщеря една целувка за сбогом за през следващите десет години. Сега лежеше самотен в някой тъмен затвор, а аз никога не бях чувала за това. Може би бих могла да го утеша, дори и ако наистина е такъв лош човек. Зарових лице в ръцете си и заплаках.

Следващото нещо, което възприех беше слънцето, което изпращаше светлите си лъчи в стаята ми и баба, стояща със закуската до леглото ми.

– Събуди се, Люси – каза тя. – Оставих те да си поспиш. Трябва да побързаш, иначе автобусът ще замине без теб.

Следобед нямахме занятия. Ваканцията беше започнала. След като измихме съдовете, баба и аз седнахме в градината.

Изслушах мнението на баба за деца, които стават посред нощ тайно, за да четат чужди писма и се преструват, че им се спи, когато съвсем не е така. Когато най-после приключи с проповедта, бяхме се отдалечили доста от първоначалната си тема. Бях прекалено засрамена, за да задавам други въпроси, макар че на всяка цена трябваше да знам още някои неща.

– Съжалявам, бабо – извиних се аз, защото знаех, че очаква да го направя. За собствено учудване обаче добавих – Но все някога трябваше да го науча, бабо, не е ли така? В крайна сметка той ми е баща, а аз съм вече на дванадесет години. Тя впери поглед в мен и все пак не последва остър отговор, какъвто очаквах.

– Люси – каза тя и за моя изненада забелязах, че гласът ѝ трепереше, – надявам се, че никога няма да имаш нещо общо с този мъж. Той никога няма да може да те отнеме от нас – не и след всичките тези години. Видях уплахата в очите ѝ. Страхуваше се, защото ме обичаше и защото мисълта, че един ден може да ме загуби, я преследваше като сянка от осем години – ден и нощ. Обгърнах шията ѝ с ръце и се притиснах към нея. След това избягах в гората, следвана от Шедоу.

В гората беше тихо и след като първият шок бе отминал, исках да бъда сама, за да размишлявам. Съвсем нови, необичайни мисли се надигаха в мен. Тичах през полета с горски анемонии и иглика, като излязох на края на гората, където кротко си течеше едно поточе и хвърляше златисти отблясъци върху издадените скали. Покрай брега диви камбанки надигаха \ главички над сухата дъбова шума, а върбовите реси сипеха пращец по косата ми. Седнах на един камък край потока и опрях брадичка на колелата си. Знаех, че съм се променила. През изминалите двадесет и четири часа бях започнала да ставам възрастна.

Баба беше справедлива жена. Винаги ме изслушваше. А когато ми се караше, в сърцето си знаех, че има право. Но днес не бях сигурна. Не се срамувах от тайното си разследване толкова, колкото изглежда беше необходимо. Все ми се струваше, че това писмо, всъщност, принадлежи на мен. Това беше моят баща и известията засягаха мен. Аз сама трябваше да реша какво да правя в този случай.

ЕДИН НОВ ПРИЯТЕЛ

Около мен беше топло и спокойно. Чуваше се само кроткият ромон на течащата вода и възторженото цвърчене на птиците, които си строяха гнезда по дърветата. Изведнъж Шедоу вдигна глава и изръмжа. Извърнах се и забелязах едно момче, което куцаше покрай брега. То беше може би колкото мен на години и изглеждаше приветливо. Имаше гъста тъмна коса и зеленокафяви очи, които бяха разположени далеко едно от друго върху сърцеобразното му лице.

– Здравей! – поздрави ме то приятелски. – Случайно да ти се намира някаква носна кърпа?

Затършувах в ръкава си и извадих една доста мръсничка. Той седна до мен и протегна крака си, който беше наранен лошо и облян в кръв.

– Иди на потока и първо подръж крака си в студената вода – казах аз и си спомних за курсовете по бърза помощ. Той ме послуша, седна на един дънер и потопи крака си във водата. След това здраво превързах раната с моята носна кърпа. Заедно наблюдавахме дали кръвта ще попие през кърпата. От началните класове на училището почти не бях общувала с момчета и най-често бях много затворена в тяхно присъствие. Но едно момче, което се нуждае от помощ, беше нещо съвсем различно.

– Как се случи това? – попитах аз.

– Стъпих върху начупени стъкла в потока, докато шляпах из водата.

– Изобщо не е трябвало да се навърташ насам. Това е фазанов резерват и е частна собственост.

Той се усмихна победоносно:

– Какво правиш тогава ти тук?

– Аз живея тук – отвърнах важно. – Дядо ми е бил тридесет години главен градинар в замъка. Собствениците все още му изпращат фазани, когато се връщат от лов.

– Наистина ли? – запита момчето. – Но не е ли доста скучно да играеш само в това голямо имение? Няма ли да е по-весело, ако имаше още някой? Никога не се бях замисляла за това.

– Да, може би – отговорих аз бавно. – Може би наистина би било много по-интересно. Ти често ли идваш насам?

– За първи път. Току-що се преместихме да живеем тук. Аз не влязох през предната порта, а дойдох откъм долната и пропълзях под градинската ограда. Любимият ми предмет в училище е природознанието и ми се иска да опозная дивите животни в околността. Тук в горите могат да се наблюдават най-добре, а на фазаните смятам да отделя специално внимание. По-надолу ми се иска да построя бент в потока, за да направя езерце. Тогава там ще идват много животни, за да пият вода, особено рано сутрин. Ах, не! Погледни крака ми! Носната ми кърпа беше прогизната от кръв. Трябваше да се предприеме нещо.

– Къде живееш? – попитах аз.

– В града. До там обаче не мога да се добера пеша. Ще ми изтече кръвта. –Тогава идвай с мен къщи. Баба ще превърже крака ти както трябва и ще повика такси. Ние живеем до главната порта на замъка. До там има не повече от десет минути.

– Няма ли да се ядоса? Аз все пак нямам право да влизам тук.

– Какви ти приказваш! Тя не се интересува от фазани. Виж, дядо – да, но той сигурно е още в оранжерията. Толкова е зает с доматиите, че изобщо няма да се запита какво правиш тук. Хайде, идвай!

Изминаха двадесет минути, докато се доберем до къщи, тъй като нараненият крак много го болеше. За щастие момчето имаше нож, с който си отсече дебела пръчка, на която можеше да се подпира. Куцайки смело, измина дългия път. През това време научих доста неща за него, тъй като беше много разговорлив.

Казваше се Доналд и каза да го наричам Дон. И той беше дванадесетгодишен. Баща му беше наел хотела „Роял Мидланд“ малко преди Коледа и имаше планове за бъдещето. По всичко личеше, че Дон е много горд с баща си. Нямахме братя и сестри и учеше в един интернат. Затова нямаше все още много приятели в града.

~ А ти? Какво правеше там съвсем сама?

– Размишлявах.

– Размишляваше? Често ли седиш така и мислиш? Над какво разсъждаваш толкова?

– О, нищо особено. Ето, че стигнахме. Това е нашата къща.)

– Каква чудесна градина! Ти при баба си и дядо си ли живееш?

– Да.

За миг той спря и вдиша чудесните аромати на камбанките и натежалия от цвят бадем и тогава се уверих, че и той се възхищава като мен на резервата. Най-последно проговори и каза учудено:

– Постоянно ли живееш тук? А къде са родителите ти?

– Нямам, а-а, искам да кажа нямам истински. Майка е починала. Именно за това мислех преди малко. Погледни, ето там работи дядо, а баба прибира прането. Бабо, доведох ти едно момче, което си е наранило крака.

Баба бързо прекоси ливадата. Беше много загрижена. След малко Доналд вече седеше на един стол в банята и миеше крака си. Баба пое грижата за всичко.

– Струва ми се, че трябва да се зашие, – каза тя след като прегледа раната. – Можем ли да телефонираме на баща ти да те вземе? Дядо може да отиде до телефонната кабина. Люси, свари моля те, чаша чай.

– Разбира се, татко е вкъщи и ние имаме кола – каза Дон. – Ще ви напиша телефонния номер. Кажете му къде съм – при желязната порта на замъка. Ще седна да го чакам на стената.

И така, дядо замина, баба превърза крака, а аз сервирах чая в слънчевата кухня, тъй като Дон не беше салонен гост. Скоро, накуцвайки, той слезе по стълбата и пи чай. Набързо изгълта и две големи парчета от бабиния шоколадов кейк, след което тръгна, тъй като не искаше да изпусне баща си. Аз седнах до него на стената и зачакахме в светлината на залязващото слънце.

– Много ти благодаря, Люси, – каза той. – Какво щях да правя без теб! А баба ти и дядо ти не казаха нищо за това, че без позволение съм влязъл в парка.

– Но той не е и техен, – отвърнах аз. – Притежателите обаче могат наистина да се скарат. Точно това си мислех, докато те водех

– Ако кажа, че съм твой приятел, тогава ще ме пуснат ли? – запита бързо Дон. – Наистина ми се иска да построя бента и да направя едно голямо езеро. Можеш ли да ми помогнеш, Люси? Когато кракът ми се оправи О, ето го и татко.

Една кола спря точно пред нас. Човекът вътре натисна клаксона за поздрав и излезе.

– Дон, какво стана? – запита той разтревожено. – Можеш ли да ходиш? Къде е любезната дама, която ти е помогнала?

Баба дойде до портата и каза, че го е направила с удоволствие и че кракът трябва да бъде зашит. Дон стоеше ухилен и тайно се радваше на приключението и на баща си. Дядо донесе един букет цветя и ние доволни се разделихме.

– Чао, Люси, – викна Дон и закуца към колата. – Ще ти дойда на гости! След няколко мига вече се бяха изгубили. Гледах махашата му ръка, докато се скри от погледа ми. След това бавно тръгнах към къщи. Баба стоеше на вратата и изглеждаше наистина доволна от себе си.

– Люси, – каза тя, – днес следобед се обадох на учителката ти. Мислех, че може би с радост би прекарала някъде другаде великденската ваканция. Тя каза, че можеш за една седмица да отидеш на лагер по туристическо ориентиране. Искаш ли?

Учудена и разочарована вперих поглед в нея. Ако ми го беше казала вчера, щях да полудея от радост, но днес – ако замина, никога няма да можем да построим бента и езерото заедно с Дон и сутрин няма да наблюдаваме катериците. Освен това, ако ме няма, той не би могъл да каже, че е мой приятел.

– Не знам, бабо – казах бавно. – Не е както, ако има съученички. Последния път бях в една палатка с Мери. Този път няма да познавам никого.

– За една седмица ще се запознаеш с всички – възрази баба.

– Но, както искаш. Нашата цел, разбира се, не е да се отървем от теб. Просто си мислех, че тук, вкъщи, ваканцията може да ти се стори скучна и да се чувстваш самотна. Но ти би могла да поканиш някои приятели да ти дойдат на гости.

– Не се чувствам самотна, бабо, – побързах да отговоря аз\

– Предпочитам да прекарам тук великденската ваканция. Нямам голямо желание да замина.

И така аз си останах вкъщи и зачаках Дон. След пет дена той се появи на колелото си, с дебела превръзка на крака. С баба бяхме ходили в града и той ни завари да прием чай. Дойде и седна при нас. Той се разбираше чудесно с баба и дядо. Както сам обясни, никога не е имал баба и дядо. Баща му бил сирак, а майка му била от Южна Африка. Така че сега беше доволен, че може да бъде с моите баба и дядо. Той яде много, а след това предложи да отидем на потока.

Това беше първият от многото хубави дни. Сутрините и вечерите били най-подходящото време да се наблюдават дивите животни, казваше той. Иначе по цял ден трябваше да работи за баща си, тъй като спестяваше пари за ново колело. Винаги трябваше да се връща в девет часа сутринта и той стриктно внимаваше за това. Все пак имахме достатъчно време, за да изкопаем един голям басейн, когото снабдихме и с бент за заприщване на водата. Често дочувах звънеца на колелото му рано, след изгрев слънце. Ставах бързо, обличах се и тихо слизах при него. Всеки път трябваше да обяснявам на тъжния Шедоу, че не може да дойде с нас. Тогава се гмурвахме в морето от светлина, разцъфнали цветове и птичи песни. Провирахме се в хрусталаците, за да търсим птици, катерички и зайчета. Една незабравима сутрин, когато току-що се бяхме покачили на едно дърво, неочаквано открихме една лисица, която играеше с палавите си лисичета. Те се опитваха да захаят опашката ѝ, но тя ги удряше лекичко при всеки опит. След това те лягаха по гръб, протягаха малките си лапички във въздуха и започваха да се боричкат. Накрая се уморяваха и майка им лягаше до тях да ги кърми. Седяхме неподвижни и наблюдавахме отгоре, докато се нахраниха и лисицата с малките си замина нанякъде. С Дон рядко разговаряхме за лични неща. Той ми разказваше за птици, лисици, вкаменелости, за баща си, а аз – за любимото си стихотворение, за книгите и за съседите. Половината ваканция беше изминала, когато Дон ми зададе въпроса, от който се страхувах през цялото време. Беше същият този въпрос, който ми задаваха накрая и на когото до сега никога не бях могла да отговоря. Вече знаех отговора. Това обаче като че ли беше още по-лошо. Бяхме на път за вкъщи в една мрачна априлска вечер. Както винаги се вирахме във всичко наоколо. Току-що бях наблюдавала цветчетата на един кестен, а Дон се оглеждаше наоколо с бинокъла. – Мога да видя дроздовете съвсем отблизо – радваше се той. – Мога дори да преброя петната по шийките им. Татко знаеше колко много искам да имам бинокъл. И ми подари един наистина чудесен. Люси, а какво се е случило с твоя баща? И той ли е починал?

Изведнъж открих, че вече не се боя от този въпрос. Искаше ми се най-сетне да споделя гнетящите ме мисли с някого, с когото мога да говоря откровено, без да се боя да не нараня чувствата му.

– Седни, Дон – казах аз. – Ще ти разкажа всичко. Разказах му наистина всичко – за миналото, за писмото, за тайното издирване, всичко за баба и дядо и техните проблеми и за въпроса, който нощем не ми дава сън: какво ще направя когато той дойде. – Как ще постъпиш ти, Дон, ако твоят баща е толкова лош, лежи в затвора и въпреки това иска ти да си с него?

Дон отговори без да се колебае като отметна от челото си гъстата си тъмна коса:

– Ще го намеря на всяка цена, където и да е и ще му кажа: „Все ми е едно, какво си направил, татко; аз си оставам твоето момче!“

ЛЮСИ СЕ ЗАПОЗНАВА С ЕДИН ПИСАТЕЛ

Върнахме се вкъщи. Дон пи още чай и изяде един сандвич преди да си тръгне с колелото. И днешният ден беше забележителен. Откакто Дон ми каза какво би направил той, вече и аз знаех ясно какво трябва да направя. Всичките ми объркани мисли, кое е правилно и кое не, се бяха

подредили. Изречението на Дон ми посочи пътя, по който трябваше да тръгна. По някакъв начин трябваше да намеря татко или да чакам, докато той ме открие. Тогава ми се искаше да му кажа, че независимо от всичко, което е направил, аз все още съм негова дъщеря. За първи път почувствах, че тръгвам напред и вече не се въртя в омагьосания кръг. За първи път, откакто прочетох това изключително важно писмо, аз можах да заспя веднага, след като главата ми се отпусна на възглавницата.

Два дена по-късно беше Разпети петък. Дядо, баба и аз отидохме на богослужение в малката църква на склона на хълма, която като стара, сива скала бе заобиколена от море от камбанки. Обичах да ходя на църква. Обичах да нося неделни дрехи и с удоволствие пеех църковните песни, допадаше ми специфичната миризма, харесвах семплата красота на своделите и колоните. По време на проповедта обикновено съчинявах малки историйки, докато дядо подремваше, а баба слушаше.

Сега богослужението беше по-особено. Нямахме проповед, а само песни и молитви. За първи път слушах наистина внимателно. След това изпяхме една песен, която знаех от най-ранно детство. Този път се замислих какво означават всъщност думите ѝ: „Спасителят умря за мен на кръста и направи всичко да стане отново добро“.

Ако това беше вярно, то лоши хора биха могли да станат отново добри и дори и на затворници би могло да се прости. Продължавах да разсъждавам върху това, когато богослужението свърши. Ние се изсипахме от хладната стграда навън в златнозелената априлска утрин. Какво ли изпитва човек, който е освободен от затвора? На когото му е простено? Мълчаливо се прибрах вкъщи, мислейки върху тези неща.

На другата сутрин помагах на дядо при разсаждането на млади растения и окопах лехите наоколо. Исках да знам всички подробности, които той изобщо можеше да ми даде. Обичах да разговарям с дядо.

— Майка обичаше ли да работи в градината, дядо? — запитах аз съвсем непринудено.

— Не мога да си спомня някога много да се е интересувала от това. Тя обичаше диворастящи растения и дървета, и с удоволствие се разхождаше сред зеленината, но определено предпочиташе четенето пред работата в градината. Тя учеше много от книгите си, нашата Алис.

— Наистина ли много приличам на нея, дядо? Той се усмихна нежно:

— Наистина си като нея. Уж започваш да окопаваш, а спираш и започваш да говориш. Също като нея! Тя казваше винаги: „Татко, това, татко, онова“.

Никога не можех да си свърша работата, когато тя беше край мен.

— А от баща ми нищо ли не съм взела? Човек не може да прилича само на единия си родител.

Усмивката му изчезна.

— Мисля, че изобщо не приличаш на него, Люси, а дори и да беше така — той направи пауза, търсейки подходящи думи. — Така е, или поне на мен ми се струва, че е така: когато се вземат семена, от които трябва да поникнат кълнове, е важно те да бъдат торени и поливани, и плевелите да се отделят настрана. Само така семената ще се развият в здрави растения. Виж, Люси, ние се постаряхме да ти осигурим много слънчева светлина и защита.

— И сте ме опазили от плевелите — засмях се аз. — Но, дядо, лошите хора никога ли не могат да станат добри? Искам да кажа, хората никога ли не се променят?

Дядо дълго обмисля отговора си.

— Виж — каза той накрая и се облегна на лопатата си, — дори в Библията се казва, че от тръни не може да се събира грозде*. Цветята са цветя, плевелите си остават плевели. Но хората могат да се променят, защото Бог ги обича. Но затворът е твърде неплодородна почва, Люси.

Болшинството, излизали оттам, са по-лоши, отколкото са били на влизане. Но Бог продължава да ги обича. Питай и баба си.

Той въздъхна и се наведе над посевите си. Аз също въздъхнах и започнах да плевя, тъй като дявовият отговор не ми даде голяма надежда и утеха. Вдигнах поглед и до бараката за инструменти съзрях купчина естествен тор. Извиках от радост. Два бели нарциса бяха изникнали изпод нея и скоро щяха да разцъфтят. Как бяха успели през тора да пробият към светлината. Не можех да си го обясня. „Такива красиви цветя са поникнали от тази мръсна, миришеща противно, купчина тор!“ – си казах сама на себе си. „Това е като любовта на Бога. Грозни неща могат да станат красиви. Вярвам, че лошите хора могат да станат добри.“

До Възкресение Дон въобще не се появи, тъй като трябваше много да помага на баща си. Парите за новото колело вече бяха почти събрани. През ваканцията той печелеше добре – носеше багажа на гостите, работеше в градината, миеше колата и изпълняваше поръченията на господин Смит. – Но кой е този господин Смит? – попитах аз един ден. Беше топъл, приспивен следобед. Седяхме край езерцето и бяхме потопили краката си във водата. Пиехме лимонада и обменяхме последна информация. Нарцисите бяха почти прецъфтели, но сините искрици в сянката предизвестяваха разцъфването на дивите зюмбюли.

Господин Смит, както ми обясни Дон, беше засега единственият постоянен гост в техния хотел. Преди десет дена наел една таванска стая и искал да остане до лятото. Бил много мил човек, преживял много неща, бил затрупан от лавина, присъствал на борба с бикове, но сега бил болен и кашлял много. Дон обичал да разговаря с него, но това не му се отдавало често, защото господин Смит бил много зает.

– И с какво се занимава той? – попитах аз.

– Пише книга – отговори Дон. – Има цяла лавица с книги, написани от него. Но не ми дава да ги чета. Казва, че...

– Пише книги! – възкликнах аз. – Това означава ли, че пише; истински книги? Които се печатат, хората ги купуват и ги четат?

– Разбира се! Какво друго би могъл да прави с тях? Да ги яде? Изумена гледах Дон. Той беше помощник на един истински писател, чийто книги се печатаха. Сетих се за тетрадките в стаята ми, изписани с моите истории. Ще напиша ли аз някога нещо, което да бъде отпечатано? И кой ще ме научи как да го правя?

– Искам да се запозная с господин Смит – рекох аз смело.

– Той ми каза – отговори Дон, – че с удоволствие би се запознал с теб. Разказах му, че пишеш истории и стихотворения, а той каза, че се интересува от деца, които пишат. Искан да види тетрадките ти. Може би някой ден, когато се чувства по-добре, ще дойде с мен. Татко предполага, че в един гъсталак край пътя живеят язовци. Искане да отидем там и да ги наблюдаваме. Излизат като се стъмни.

– Много искам да дойда с вас – казах аз.

– Доколкото зависи от мен – отговори добродушно Дон. – Но ти можеш да дойдеш, едва когато се убедя, че наистина са там. Аз ще ти се обадя. Язовците са рядкост и си заслужава да се видят.

Той държеше на обещанията си. След около пет дена долетях с колелото от склона на хълма и беше много въодушевен. Втурна се в кухнята, където с баба приготвихме един сладкиш за празника на милосърдието в църква. Извинете, госпожа Фергюсън – помоли се той. – Може ли Люси да дойде с мен? Майка каза, че може да остане у нас за вечеря, а после да дойде с нас да види язовците. Видяхме стотици от тях, госпожа Фергюсън! Е-е, исках да кажа, видяхме седем. Беше тъмно като в рог и ги видяхме как си играят заедно.

– Мога ли да попитам как сте ги видели, като е било тъмно като в рог? – попита баба сухо.

– Стана тъмно като в рог, докато ги гледахме – обясни Дон. – Беше тъмно като в рог и като се връщяхме с колата. Когато ги открихме, слънцето току що бе започнало да залязва – небето беше съвсем червено и трябваше да чакаме дълго, докато се покажат навън.*Трябва да пазиш абсолютна тишина, Люси. Най-малко един час не бива изобщо да се движаш.

– Няма да ти е лесно – каза баба, наблюдавайки Дон. – Кой ще дойде с вас? Баща ти ли ще ви закара до там и после ще придружи ли Люси обратно?

Дон поклати глава:

– Татко е зает тази вечер – обясни той. – Има много гости. Господин Смит ще ни придружи. Той има кола и ще върне Люси към девет часа. Така добре ли е, госпожа Фергюсън? Ах, какви чудесни сладкиши! Празник ли ще устройвате, госпожа Фергюсън?

– Не, – отговори баба, – но защо да не опитаме сега един от тях.

Седнете, яжте сладкиш и пийте лимонада. Аз ще поговоря с дядо.

Тя не се бави дълго. После разбраха, че пратила дядо да се информира по телефона за господин Смит. Той изглежда бе доволен от информацията, така че баба ми даде съгласието си. Бях много въодушевена, не знам от какво най-много – дали от възможността да се срещна с истински писател, или заради язовците.

Тогавя потеглихме с колелата все по-бързо и по-бързо под надвисналите клони на големите дървета, растящи на високия бряг и аз си спомням незабравимото удоволствие да се спускаш надолу по склона и вятърът да свисти край теб, и да развява косата ти. В подножието на хълма поляните бяха по-широки. Там започваше градът. Колелата ни заподскачаха по паважа на стария пазар, заобиколен от надвиснали над него къщи. Хотелът на Дон се намиреше на другия край на града. Вкарахме колелата зад къщата, където живееха неговите родители.

– Това е Люси, мамо, – каза кратко Дон и ме остави при майка си.

Срамежливо се усмигнах на симпатичната жена, която ме поздрави със същата пленителна усмивка, както го беше направил и Дон. Покани ме да седна, докато тя приготвяше храната. Заради язовците вечеряхме по-рано, защото не биваше да закъсняваме. Седях на дивана, докато Дон сновеше насам-натам, за да приготви всичко за излета. Като че ли отивахме едва ли не на Северния полюс, ако се съди по багажа, който Дон беше натрупал. В един момент вратата\се отвори и един спокоен глас каза:

\

– Значи това е Люси, която пише стихотворения. Добър вечер, Люси. Аз съм господин Смит.

Аз скочих и се опитах отчаяно да скрия разочарованието си. Не знаех какво точно очаквах и как трябва да изглежда един писател, но не си го представях като мъжа, застанал на вратата. Той беше висок и строен с отпуснати рамене, полуплешив и изглеждаше уморен и болен. Съвзех се обаче бързо, тъй като ме гледеше приятелски и си личеше, че се интересува от мен. Аз се усмигнах, подадох му ръка и казах, че наистина аз съм Люси и пиша стихотворения и истории, но те не са много добри.

– Ще станат по-добри, ако продължиш да пишеш – ме насърчи господин Смит. – Покажи ми ги. Искам да ги прегледам. Май вече е време за вечеря. И аз съм поканен – ще отпразнуваме откриването на язовците. Беше истински празник с шунка и салата, плодове, сладолед и сладкиши. Бащата на Дон разказваше весели истории и ние се смяхме толкова много, че когато с Дон и Господин Смит се отправихме на път, вече беше притъмняло.

Взехме фенер, бинокъл, дъвки и едно вълнено одеяло за Господин Смит, тъй като много лесно можеше да се разболе. Трябваше да пътуваме около двадесет минути. От околността не можах да видя почти нищо, тъй като господин Смит говореше с мен за книги и стихотворения, които съм чела,

като че бяхме връстници. Той знаеше всичко за Дейвид Копърфийлд и други познати за мен произведения. Говорех без притеснение, както никога до сега не бях говорила с възрастен човек, докато Дон непрекъснато се опитваше да ни просвещава за язовците.

– Раждат малките си през февруари – започна той, когато най-сетне му обърнахме внимание. – Тук трябва да спрете, Господин Смит, на този тесен път. Оставете колата пред селскостопанския двор. През полето ще навлезем в гората. Трябва да се скрием там до копривата. Язовците живеят под онези храсти. Вземете одеялото, господин Смит, заради кашлицата ви.

Дон бързо прекоси полето, където паричките бяха започнали да затварят цветовете си. Небето над нас светеше в бледозлатисти оттенъци. Когато приближихме копривите, той запълзя на четири крака и ни направи знак да направим същото. Освен това вече трябваше и да млъкнем.

Струваше ми се, че господин Смит не бе свикнал да пълзи на четири крака през трънаци и коприви и като индианец да дебне жертвата си. Въпреки всичко, той се подчиняваше. Накрая се озовахме в една малка, неудобна долчинка, в която се спотаихме и се стараехме да не се чешем много; копривата жестоко ни беше нажулила. Стана студено и падна роса. Бях сигурна, че Господин Смит с удоволствие би запалил една цигара, но Дон предварително беше обяснил, че това е напълно изключено, тъй като най-вероятно язовците ще подушат дима и ще решат да прекарат вечерта вкъщи. Виделината зад дърветата постепенно се стопи и последните дроздове замлъкнаха. Стояхме толкова тихо, че около нас се чуваха всякакви шумове: пърхането с крила на някаква птица; пъргавите стъпки на някакво зайче, което зад нас се стрелна в полето. Стана тъмно и аз изведнъж се зарадвах, че Господин Смит беше до мен в долчинката. Преместих се още по-близо до него. Дон излезе напред и напрегнато зачака, затаил дъх. И ето, че се случи. Шумолене на мъртви листа, черна муцунка с бяла ивица – и ето, че се появи един голям язовец и затършува в тъмнината. Направи няколко крачки и след него се появи втори язовец. Видяха се, застанаха на задните си лапи и затанцуваха нещо като бавен танц. Излезе още един и още един. Един дебел стар и два малки кръгли ниски язовци се заклатиха трмаво напред-назад, изкачваха малките височинки, а след това се търкаляха надолу – ние наблюдавахме неподвижни, докато накрая можехме да възприемаме само призрачни сенки, странното, тихо шумолене и тършуване из мъртвите листа, и самите себе си като част от тази компания.

Но Господин Смит кихна и секунди след това ние бяхме сами в хладната нощ, сред влагата и жулещата коприва.

– Ужасно съжалявам – извини се той.

– Няма нищо – отвърна великодушно Дон. – Тъй или иначе| нямаше да можем да видим повече нищо. Ах, схванал съм се! Не беше ли страхотно, господин Смит, Люси? Сигурно не сте виждали нещо по-впечатляващо. Някой иска ли дъвка? Тя ще ви позатопли. Внимавайте къде стъпвате, Господин Смит! Люси, хайде да се надбягваме до колата!

Той беше във върховно настроение и не спря да бърбори през целия път. Слушах го с половин внимание, тъй като тази вечер за мен беше едно тайнствено преживяване. Предчувствах, че цял живот няма да я забравя: тази муцунка с бяла ивица, първо един единствен язовец, след това още един. Между другото бяхме стигнали у дома.

– Лека нощ, Люси – каза мило господин Смит.

– И утре да опишеш днешното преживяване. Пиши за птиците, които се прибираха у дома и за уханието на влажната трева. Пиши какво изпита, когато се появи първия язовец. Пиши за обляните в лунна светлина лалета, опиши всичко и ми покажи написаното.

– Съгласна съм – казах аз и скочих от колата. – Ще опитам.

Лека нощ и много благодаря!

Те заминаха, а аз им магнах за сбогом. Откъде този човек знаеше какво изпитвам?

ЕДИН ТАЕН ПЛАН

Дните отлитаха неусетно и новата учебна година сложи край на посещенията на Дон. Една лъчиста, пролетна вечер в гората си казахме довиждане. Вечерната заря блещукаше през листата по младите букове и хвърляше светли петънца върху сините цветчета на дивите зюмбюли. Дон седеше на един повален дънер и размахваше краката си насам-натам, когато направи едно неблагоприятно предложение. През последните дни доста бяхме говорили за моя баща и фантазията на Дон доста се бе развихрила. Непрекъснато обсъждаше какво би направил, ако неговият баща е в затвора.

– На твое място, Люси, – отбеляза той, – бих тръгнал да го търся. Защо не го направиш, Люси? Ти знаеш къде е затвора. Не е далеко. Мисля, че се намира край линията за Лондон. Предполагам, би могла за един ден да отидеш и да се върнеш, ако планираш всичко добре. Никой не може да те спре. Всички затворници имат право на посещения. Питам татко.

– Не мога да го направя – отвърнах аз. – Баба никога няма да ме пусне. – Кой те кара да й разказваш за това, глупаче! Когато някой път трябва да отидеш някъде, вместо там, просто иди в затвора. Ще си измислиш някакво оправдание. В края на краищата, той ти е баща. Ако беше мой баща, никой нямаше да може да ме спре.

– Но аз никога не тръгвам за някъде. Освен това, нямам достатъчно пари. А и да се лъже не е хубаво. И откъде мога да знам пътя?

Дон повдигна рамене: – Сигурно ще се уреди някак – каза той. – Помисли си. Ще те навестя, когато след три седмици се завърна вкъщи. Чао, Люси. Всичко хубаво!

Той ми се усмихна насърчително и обнадеждаващо, и си тръгна през гората, докато аз се стараех да забравя този обезпокоителен разговор. Но семето бе посято и нито страх, нито разум, нито съвест биха могли да го спрат, за да не поникне.

Отначало успях да не мисля за това, защото училището започна и винаги имаше много други неща, които бяха важни. Още първата седмица обявиха най-добрите съчинения и за мое най-голямо учудване, аз, която никога не бях пътувала през лятната ваканция, бях спечелила наградата. Трябваше да изляза напред и да получа безплатен талон за книги. След това учителката прочете съчинението ми пред всички. Бях много развълнувана, баба и дядо – също. Едва дочаках съботата, за да го покажа на Господин Смит.

Бях започнала да посещавам Господин Смит в края на седмицата, за да му показвам какво съм написала през това време, а той ми даваше нови книги или стихотворения за четене. Критикуваше ме често и рядко ме хвалеше, но този път изглеждаше много доволен. Два пъти прочете съчинението ми и се усмихна.

– Хубаво е, Люси, – каза той. – Наистина ли си го преживяла? Пиши винаги само онова, което лично си видяла и чула. А какво ще си купиш с талона за книги?

– Не зная още – отговорих аз. – Баба каза да попитам Вас. Имате ли предложение?

– Какво ще кажеш за един сборник с произведения на млади автори? – каза Господин Смит след като размисли. – С удоволствие ще те запозная с някои млади писатели. Скоро самият аз ще отида до града, за да си купя някои книги. Мислиш ли, че баба ти и дядо ти ще те пуснат с мен?

– Надявам се – казах въодушевено аз. – Ще ги попитам. Благодаря, Господин Смит. С удоволствие бих дошла.

Идеята на Дон узряваше все повече в сърцето ми и аз все по-често мислех над нея. През деня бях заета с уроците, но щом баба загасеше светлината в стаята ми и отвореше прозореца, мислите ми се връщаха към предложението на Дон. Често будувах до среднощ и ковах планове. Тогава се случи нещо, което спомогна за осъществяването на плановете ми. За Петдесятница се организираше отново лагер по ориентиране. Трябваше да тръгнем рано сутринта в събота и да ношуваме на палатки. В неделя следобед трябваше да се приберем. Баба би ми дала сама да занеса парите за екскурзията на ръководителя, но те нямаше да ми стигнат за влака. Имах съвсем малко джобни пари, а касичката ми стоеше заключена в писалището на баба. И къде щях да пренощувам? Тези две препятствия изглеждаха непреодолими. Затова отново се опитах да забравя всичко. С наскърбено сърце се записах в списъка на участниците. Помолих да бъдем в една палатка с Мери Блосъм.

След три седмици Дон се върна у дома. Той веднага намираше разрешение за всичките ми проблеми. Пари щели да се намерят. Щял да ми даде от спестяванията си за колело. Дори веднага ми ги подаде. Ако помолех учтиво Господин Смит и той сигурно би ми дал. Заедно с моите джобни пари те щяха да ми бъдат достатъчни. Нощуването също нямаше да представлява проблем. За Петдесятница той щял да си бъде вкъщи. Аз трябваше само да се върна с влака в града и да чакам в храстите зад хотела. На всеки половин час той щял да излиза и да крещи като кукумявка. После щял да ми донесе едно вълнено одеало и възглавница в плевника зад къщата. Никой не минавал нощем оттам. Имало достатъчно слама. Така бих могла да прекарам една чудесна нощ сред конете и на другия ден да се прибера през хълма у дома. Щял да ми донесе и храна, и всичко да бъде наред.

Той се люлееше на вратата, докато говореше. Вятърът отвяваше гъстата му коса от челото, очите му светеха от въодушевление и всичко изглеждаше много просто. И все пак, аз се страхувах и се чувствах зле. В храстите ще бъде тъмно и докато Дон се обади ще трябва да стоя там съвсем сама; досега никога не бях спала до някой кон. И какво щях да кажа, като се върна вкъщи и баба, и дядо ме попитат дали лагерът ми е харесал? Даже и Дон призна, че това е най-големия проблем.

– Струва ми се, че трябва да им кажеш, Люси, – предложи той съвсем сериозен. – В края на краищата, няма нищо лошо в това, че искаш да посетиш собствения си баща. Не е хубаво да се лъже много. Ако накрая им кажеш истината, лъжите преди това няма да са толкова лоши. Изобщо...

– Какво? – попитах аз.

– Може учителката да срещне баба ти и да ѝ каже, че изобщо не си била в лагера. И тогава, тъй или иначе, всичко ще излезе наяве.

– Невъзможно е да им разкажа – извиках отчаяно аз.

– Виж, – каза Дон търпеливо, – ти трябва да си решиш, Люси. Повече от това не мога да направя за теб. Признавам, не е лесно, но щом става въпрос за моя баща, бих се осмелил да опитам.

До Петдесятница останаха две седмици. Не си спомням вече с подробности какво се случи през това време. Помня само как лежах в леглото и слушах един след друг ударите на църковния часовник. Всяка сутрин се събуждах с натезала глава. С усилие се опитвах да хапна нещо. Но няхах никакъв апетит. Петдесятница приближаваше с всеки изминал ден, а аз все още не знаех какво да направя. Имах пари или щях да имам, щом баба ми даде таксата за лагера. Дон ми беше извадил разписанието на всички заминаващи влакове и ми обещаваше парите за обратния билет. В неделята преди Петдесятница занесох талона си за покупка на книги на Господин Смит и го помолих да го купи от мен, тъй като самият той имаше нужда от книги. Той ме погледна изненадано и в погледа му забелязах разочарование.

– Но защо, Люси? – попита той. – Мислех, че искаш да си купиш стихосбирка. Не продавай наградата си!

– Прав сте. – Повече от това не можех да кажа. – Но разберете, тези пари ми трябват много спешно поради една причина. Моля Ви, Господин Смит, наистина имам нужда от тях!

– Не можеш ли да ми кажеш за какво? Отчаяно поклатих глава.

– Баба ти и дядо ти знаят ли?

– Още не. По-късно ще научат.

– За теб ли са или за някой друг?

– За друг.

– За подарък?

– Нещо подобно, но не точно.

– Люси, не можеш ли да ми кажеш?

– Още не. По-късно. В понеделник след Петдесетница ще Ви разкажа, Господин Смит. Честно не е за нещо лошо.

– Дон знае ли?

– Да, той също смята, че не е лошо. Той мисли, че трябва да го направя.

– Значи така! – господин Смит явно уважаваше мнението на Дон. – Дон е добро момче. Затова ще ти се доверя. И да не забравиш, в понеделник да ми разкажеш всичко. Ето твоите пари. Талонът за книги ще запазя в чекмеджето си. Ти си го получила, за да си купиш книги, а не за да го продаваш.

Изтощена, но с олекнало сърце се отпуснах в креслото, стискайки здраво парите в ръка. Господин Смит ми разказа за древна Гърция и ми прочете една история. След около десет минути затвори книгата.

– Ти не слушаш, Люси, – каза той любезно. – Мислите ти са на съвсем друго място. Питам се каква ли е тази голяма тайна.

Вече не можех да се съсредоточавам и в училище, и по всички предмети наредих слаби оценки. Когато учителката срещнала баба в четвъртък, я попитала да не би да съм болна. Заедно решили, че може би прекалено много се тревожа за предстоящите изпити, че лагерът ще бъде добро разнообразие за мен и че трябва да пия витамини.

Аз обаче знаех, че нищо няма да ми помогне и че времето приближава. Когато в петък вечерта се върнах в къщи, всичко беше приготвено, подредено в моята стая: дрехи, бански, пари, сладкиши. Сладкишите щях да дам на татко, но какво можех да направя с целия останал багаж? Трябваше да го разнасям навсякъде с раницата, докато се върна отново вкъщи. Това отежняваше още повече ситуацията.

Дълго лежах будна и обмислях какво ще кажа като се върна. Знаех, че баба не мрази нищо така силно, както нечестни деца. Някоя „печена“ лисица не можеше да бъде по-нечестна от това, което бях аз сега. Само една мисъл ме възпираше да зарежа целия този план: когато се върна обратно, вече ще съм виждала баща си. В сравнение с този факт, всичко останало ще бледнее.

Спах неспокойно и сънувах много неща. В съня си бях отишла в затвора, а баща ми не бе пожелал да ме види. Върнах се, влязох през вратата, но дядо дори не ме погледна. Събудих се обляна в пот. Птиците пееха и слънцето вече изгриваше. Нямахте връщане назад! Колкото по-бързо тръгнеш, толкова по-добре.

С униформата за лагер и раница на гръб нервно изгълтах закуската си. Обясних, че съм се уговорила с Мери рано сутринта да мина покрай тях, за да тръгнем заедно. Откакто започнах да си служа с лъжи се чувствах ужасно. Прегърнах баба. Дрехите ѝ миришеха на лавандула и нейната близост ми се отразяваше неопируемо утешително. В този момент си спомних колко лицемерна съм и че може би тя никога вече няма да ме обича така, след като научи всичко, освен ако никога не узнае истината.

Обърнах се и тръгнах надолу по улицата без да се оглеждам. Започваше най-голямото приключение.

Сърцето ми биеше лудо. В един момент чух някой да вика името ми!

Обърнах се и видях дядо, който тичаше след мен, колкото му сили държат. Задъхваше се ужасно. Какво искаше? Цялата треперех, но той само сложи в ръката ми една монета, която баба не биваше да види, защото му беше намеквала, че ще ме разглези.

— За един сладолед, Люси! — каза той задъхан. — Или за семки, или каквото искаш! Забавлявай се хубаво, детенце!

Това беше прекалено много. Сълзите потекоха по бузите ми, така че трябваше да се извърна, след като бързо уредя още една единствена подробност и всички опасности щяха да са вече зад гърба ми. Още снощи бях написала едно малко писмо на Мери да каже на ръководителката, че неочаквано ми се е наложило да отида на друго място, и че няма да мога да отида на лагера. Беше написано кратко и неясно, но докато ръководителката го получи, аз щях да съм вече през девет планини в десета.

Отворих вратата на Мери, пхнах писмото в пощенската кутия и изхвърчах през градинската порта. Но не успях да се изплъзна. Мери ме беше видяла от прозореца и изскочи навън.

— Люси, Люси, почакай! — извика тя силно. — Защо бягаш? Нали щяхме да ходим заедно!

— Не мога да дойда — извиках аз отчаяно. — Прочети писмото и кажи на ръководителката.

— Не можеш да дойдеш? — изкрещя Мери. — И защо? Каза, че ще дойдеш. И ако ще ходиш другаде, защо си с униформата за лагера? Люси, Люси, чакай!

Нямах какво да отговоря и изхвърчах надолу по улицата. Мери, която никога не можеше да ме стигне, продължи да мърмори на вратата.

„Оплесках я! — помислих си аз. — Ще разкаже всичко на ръководителката и всички ще забележат, че нещо не е наред. Може да стигне дори до баба.“ На спирката зачаках автобуса, който дойде веднага. Скочих вътре и без други прехвърляния се озовах на гарата. Там си купих билет за отиване и връщане. Тъй като никога до сега не бях вършила нещо подобно, бях много смутена и започнах да шепна.

— Гласът ли си загуби, малката? — каза мъжът и едва не подаде глава извън гишетото. Аз повторих молбата със страшно прегракнал глас. — Трети перон — каза мъжът. — Внимавай да не изгубиш билета и приятно пътуване! На перона трябваше да чакам почти четиридесет минути. Скрих се зад един голям кош за отпадъци, тъй като се боях, че може да мине някой от учителите. Но никой не мина. Най-после и моят влак потегли и аз седнах до прозореца. Знаех, че ще пътувам два часа и половина, но тъй като нямах часовник, нямах представа колко бързо тече времето. Затова доста досадих на спътниците си, а същевременно и ги размивах, тъй като на всяка спирка грабвах раницата си и питах: „Извинете, това Грининг ли е?“

— Успокой се, малката, — каза ми една любезна дама след четвъртото ми запитване. — Аз ще те предупредя достатъчно рано, кога трябва да слезеш.

След това явно съм заспала, защото следващото нещо, което възприех беше внимателното потупване на жената, малко преди да спрем на една гара, която ми се стори необикновено голяма. Тя ми помогна да сложа раницата си и ми отвори вратата. Аз слязох и се влях в потока от хора, насочен към изхода.

ПОСЕЩЕНИЕТО В ЗАТВОРА

Едва когато се озовах на оживената улица пред гарата, забелязах, че нямам никаква представа, накъде трябва да се запътя. Нямах особено

голямо желание да попитам някого за пътя към затвора. Мислех, че хората ще разгадаят тайната ми или ще си помислят, че съм извършила нещо лошо. Това толкова ме измъчваше, че ми трябваше половин час да събера кураж. Накрая засрамено попитах една жена, която пък за нещастие нямаше никаква представа, накъде се намира затвора. След това се престраших с едно момче на моя възраст, което изглеждаше добре настроено, но то се изсмя и попита какви съм ги забъркала и колко години са ми закачили. После си засвири с уста и замина.

Между другото вече минаваше един часа и аз постепенно изпадах в отчаяние. Тълпата непрекъснато ме блъскаше и тласкаше насам-натам и въпреки всичко, никога не се бях чувствала по-самотна. Огледах се и видях една възрастна жена, която продаваше цветя. Събрах целия си кураж и срамежливо прошепнах:

– Бихте ли ми посочили пътя към затвора?

– Затвора ли, дете? – запита тя. – Не е далеч оттук. Пресечи улицата и вземи автобус №8. Той ще те отведе съвсем наблизко. Там ще попиташ още веднъж.

Отидох на спирката и се качих в автобус №8, който дойде веднага. Беше препълнен и трябваше да чакам дълго, докато успея да си купя билет.

– Затвора, казваш? – попита шофьорът. – Но тогава ти пътуваш в обратна посока! Слез на следващата спирка. Иди на съседната улица и вземи автобус №8, който е в обратната посока. Минава близо до затвора. Там попитай пак.

Само до този момент вече имах материал за книга, описваща преживяванията ми на път за Грининг. Тръгнах по пътя, който ми посочи шофьорът. Полутах се малко, докато намеря спирката. Когато пристигнах ми казаха, че автобусът току-що минал. Докато стоях и чаках, усетих как гладът ми се обаждаше. От сутринта не бях яла нищо. Отидох до един магазин и си купих сандвич, шоколад и семки. Позабавих се там и когато се върнах видях само гърба на автобуса.

Вече знаех, че няма да мога да хвана влака, който ми бе избрал Дон. Но това не ме обезпокои, защото преди да взема някакво решение щях вече да съм видяла татко. Когато дойде следващият автобус, аз се бях подсилила със закуската и се чувствах странно спокойна. Нямаше да mine дълго време, докато прехвърля отговорността за тази дълга експедиция върху татко. Той щеше да ми каже какво да правя по-нататък.

– Затворът – извика шофьорът и аз разбрах, че трябва да слизам на следващата спирка. Той вече ми беше обяснил как да стигна до там. Радвах се, че слизам, защото чувствах как всички погледи ме следят. Колко леко ми беше на сърцето. Бях успяла, бях тук! Мислех за Дон. „Все ми е едно какво си направил, татко, – прошепнах сама на себе си. – Аз съм все още твоя дъщеря и сега съм дошла при теб!“

Входът не можеше да остане незабелязан – огромна порта в една висока каменна стена, която обкръжаваше двор с други сгради и една малка врата с решетка на прозореца. Звънецът бе поставен толкова високо, че не можех да го стигна. Затова заблъсках с юмруци, колкото мога по-силно. Отначало не получих отговор. Продължих да чукам, а сърцето ми заби по-силно. Ако времето за свиждане е свършило? Започнах като обезумяла да ритам по вратата. Накрая малкото прозорче във вратата се отвори над главата ми и един глас извика: „Ало?“

– Да! – извиках аз и отстъпих назад, за да могат да ме видят. – Дойдох да се видя с баща си Господин Мартин. Той лежи тук вече девет години, а аз съм Люси Мартин, негова дъщеря.

– Съжалявам – каза гласът, – днес не е ден за посещения, а деца без придружител не се допускат. Следващият път помоли майка си да дойде с теб.

Не можех да повярвам на ушите си. Вперих поглед в прозорчето, което отново се затвори. Обхвана ме паника. Затичах се към вратата, започнах да ритам срещу нея, да блъскам с юмруци и да крещя с все сили:

„Почакайте! Не си отивайте. Моля, моля Ви! Нямам майка и съм дошла сама тук. Моля Ви, пуснете ме вътре! Той ми е баща.“

Не обръщах внимание на минувачите, които се спираха и гледаха учудено. Само една жена, която явно мислеше, че току-що са затворили баща ми, се опита да ме убеди да си тръгна. Тласнах я настрани и продължих да викам, докато най-сетне тя позвъня. Прозорчето се отвори още веднъж. – Нека някой поговори с това момиченце. Тя изглежда не е на себе си и е съвсем сама.

Чух стъпки, приближаващи към вратата. Жената сложи ръка на рамото ми и се опита да ме успокои. Чу се превъртане на ключ и вратата се отвори. Един мъж в синя униформа се появи пред мен и ме погледна отвисоко.

– Е, – каза той, – какво трябва да означава всичко това?

– Става въпрос за баща ми – казах с беззвучен глас. – Той е тук.

Изминах дълъг път, за да го видя, а сега не ме пускат и не знам къде трябва да отида, а сигурно съм изтървала последния влак за къщи и, о, моля Ви! Дойдох съвсем сама трябва да го видя. Моля Ви, моля, пуснете ме при него!

Надзирателят ме погледна озадачен. Сигурно съм предизвиквала състрадание.

– Хайде, ела с мен – каза той любезно. – Ще видим какво може да се направи.

Минах след него през вратата без да се обръщам. Въведе ме в малка канцелария и ми посочи един стол.

– Така – каза той, – разкажи ми сега всичко. Как се казваш кой е баща ти?

Разказах му всичко. Не пропуснах нищо, защото си мислех, че не може да ме изпъди, ако узнае всичко. Той ме изслуша до край без да ме прекъсва.

– Знам, че е лош човек – завърших аз с въздишка. – Иначе нямаше да е тук. Но в края на краищата, той е мой баща и сега, от осем години не сме се виждали, но той казва, че искал да ме вземе при себе си...

Надзирателят седна зад писалището си и извади една дебела книга.

– Джон Мартин – промърмори той и започна да прелиства страниците. След това известно време, потънал в мисли, съзерцаваше книгата сякаш се чудеше какво да каже.

– Баща ти не беше лош човек – каза той накрая. – Всички го обичахме.

Винаги беше много любезен. Само че вече не е тук. Имаше толкова добро поведение, че го освободиха преждевременно отиде си в началото на април! За един момент седях сякаш е паднал гръм, докато схвана смисъла на тези думи. Всичкият напразен страх и разочарование, пропилените пари и трудните за вземане решения – всичко това нямаше значение. Едно нещо обаче ме гнетеше – баща ми беше свободен вече два месеца и още не ме беше потърсил. Значи, в крайна сметка, не ме искаше. Значи няхах баща. Отпуснах се безсилна в креслото и заплаках сърцераздирателно.

Любезният пазач беше доста наскърбен, но не знаеше какво да направи.

Тръгна нанякъде, а после пристигна с чай и сладкиши. Донесе ми и едно списание и каза, че трябва да се успокоя. Щял да повика една жена да се погрижи за мен. Исках да пийна чай, но сълзите ми продължаваха да се лееят, така че плаках, докато не пресъхнаха съвсем. Когато жената в синя униформа се появи, аз спокойно си седях в стола и се бях унесла. Жената беше социален работник и се казваше госпожица Диксън, както по-късно разбрах. Бях решила да не мисля какво ме чака по-нататък.

Жената знаеше по-добре как да се държи с мен, отколкото пазачът. Зададе ми няколко въпроса. След това реши, че се нуждая от храна и сън. Затова щяла да ме вземе при себе си през нощта. Естественото ѝ държание и

здравите ѝ разсъждения ме успокоиха. Отидох с нея в колата. Радвах се, че има кой да се погрижи за мен и че нямаше да скитам безцелно по улиците на този град до сутринта или да пренощувам в някоя от чакалните на гарата. Какво друго можех да направя сама?

– Ще се обадя на баба ти и дядо ти, Люси, – каза тя, докато пътувахме към тях. – Те непременно ще те посрещнат тук утре рано.

Като чух това, започнах отново да плача неудържимо и казах на госпожица Диксън, че баба и дядо и без това нямат телефон, че вече съм си купила билет за връщане и че мога сама да се прибера. Само мисълта за появата на разгневената ми баба тук, в Грининг, ме объркваше още повече – пазачът и госпожица Диксън ми стигаха. Госпожица Диксън се съгласи с мен и скоро пристигнахме у тях.

Спомням си, че при нея беше приятно и уютно и че ми сервира много вкусна вечеря, но бях твърде уморена, обърквана и нещастна, за да възприемам подробности. Спомням си още, че почти бях заспала по време на вечерята и може би тя е извадила пижамата от раницата ми и ми е помогнала да си легна. Спомням си само как преди да заспя ми каза:

– Люси, много лесно можем да намерим баща ти. Имаме информация за всички затворници – какво работят и къде живеят след напускане на затвора. Така че бързо ще намерим баща ти. Обаче трябва да ми кажеш къде живееш, за да знае той къде да те търси.

Веднага се хванах на въдицата. В просъница назовах адреса ни. Освен това си мислих, че не си заслужава да търся баща си, защото ако искаше да ме види, той щеше да дойде. Сега аз вече не исках да го видя. Нямах баща И после заспах.

Когато късно на другата сутрин се събудих, не знаех къде съм. Вместо птичи песни и шумолене на листа чух автобуси и коли и една непозната госпожица стоеше до леглото откъм краката ми. Беше облечена в лятна рокля, а дългата ѝ коса падаше свободно на раменете. Едва когато вече привършвах закуската, забелязах, че това е госпожица Диксън, която вчера ме доведе тук в синята си униформа. Каза ми, че вече избрала влака, с който да си отида вкъщи. Следващият тръгвал в дванадесет часа. След това се замисли и каза предпазливо:

– Люси, снощи ми се искаше да поговоря с баба ти и дядо ти. Затова им се обадох

– Не бихте могли да го направите! – извиках аз. – Те изобщо нямат телефон.

– Знам. Но аз изпратих един полицаи, който им предаде, че трябва да се обадят тук, – отговори госпожица Диксън спокойно. – Говорихме дълго. Те ще те посрещнат на гарата. Но не се тревожи. Те разбират защо искаш да видиш баща си.

– Аз не искам да виждам баща си – казах тихо. – Нито пък се тревожа. – Тъй като сълзите заплашваха всеки момент да се появят отново, изпих чая на един дъх и грабнах раницата. За щастие госпожица Диксън ме остави сама. Седнах тихо в един ъгъл и започнах да разглеждам една книга, докато дойде време да тръгна за гарата. Едва когато влакът навлезе в гарата, ми стана ясно, че госпожица Диксън всъщност е постъпила много, много мило. Опитах се да благодаря и да кажа, че съжалявам за всичко. Тя се усмихна и изглежда разбираше, че не бях могла да се овладеея. Аз ѝ махнах за последен път от прозореца и след това се настаних удобно в моето ъгълче.

Но зеленината и червените проблясъци на пълзящите рози по старите сиви стени не разведриха настроението ми. Моето пътуване претърпя провал и от смелата пътешественица не беше останало нищо повече от едно засрамено, изморено момиче, което се връщаше вкъщи, за да изслуша упреците на баба си. Уморено гледах през прозореца, докато влакът достигна целта си. Баба и дядо вече чакаха и веднага тръгнаха към мен.

Направи ми впечатление, колко бледи изглеждат и какви тъмни кръгове около очите има баба.

Вътрешно се подготвих за нападението, но то не дойде. Разговорът с госпожица Диксън беше оказал странно влияние върху тях, защото те се отнасяха с мен почти като с някой гост и разговаряха за всичко друго, но не и за моето пътуване. Дядо изглеждаше много зле и постоянно си чистеше носа. Въпреки това разговаряше радостно, а баба беше направила специално за мен един сладкиш. Всичко беше доста странно, дотолкова, че едва ли не ми се прииска да ми се скарат.

Дон дойде след следобедния чай. Изглежда се боеше от срещата с баба, защото звъня с колелото си пред къщи, докато го забелязах и заедно с довольния Шедоу изхвъркнахме при него. Дон едва не се пръскаше от любопитство и попита напрегнато:

– Какво се случи? Аз пренесох в обора нещата за спане под носа на майка ми, а тя не забеляза нищо. След това сигурно най-малко сто пъти съм изкрещял като кукумявка.

– Да, ходих там – започнах аз. – Ела с мен в гората, ще ти разкажа всичко.

Той остави колелото до портата и заедно изкачихме хълма до моето любимо място – една издадена скала, заобиколена от тамян, киселец и детелина, като в градинка. Там се настанихме и аз му разказах всички подробности на моето приключение.

– Баба ти сигурно е побесняла! – каза Дон и замислено задъвка един стрък папрат.

– Не, нищо подобно, – отговорих аз бавно и погалих Шедоу зад ушите. – Не каза абсолютно нищо. Струва ми се, госпожица Диксън й се е обадила да не казва нищо. Но всичко беше на вятъра, Дон. Той е на свобода от два месеца и още не е дошъл. Не желае да има нищо общо с мен.

Дон бавно поклати глава.

– Той ще дойде – каза Дон убедено. – Може би е болен или иска предварително да спечели малко пари или да намери квартира. Всички бащи искат да бъдат с децата си. Сега се сещам, че татко щеше да ми помага тази вечер по латински.

Трябва да побързам.

Ние се спуснахме по хълма надолу и той замина с колелото^ като си свирукаше. „Блазе му на Дон, си мислех аз, че може така да бърза към любимия си татко.“ Прибрах се къщи и бях радостна, че скоро ще си легна. Баба, както обикновено, дойде да си кажем лека нощ. Все още не беше споменала нищо за моето пътуване. Целуна ме и се позабави още малко, като че ли имаше нещо да ми каже. Струваше ми се, че не може да намери подходящите думи. Доста необичайно за баба!

– Люси, – каза тя най-после, – мъчно ми е, че не можа да ни го кажеш предварително. Но забрави вече за това. Искам да знаеш, че никога няма да ти пречим да се видиш с баща ти, ако той иска да те посети. Ти си свободна сама да вземаш решения. Ние ще се молим, Бог да ти помага тези решения да са правилни.

Тя се обърна и припряно тръгна към вратата, като ме остави безмълвна и потресена. Какво означаваше това? Толкова лоша ли бях, че те вече не ме искаха? Бях ли загубила дълбоката им обич, като се бях втурнала да гоня обичта на баща ми, която може би не бе толкова голяма? Целият ми малък свят като че ли бе тръгнал към пропаст и ме нападна ужасен страх.

– Бабо, бабо! – извиках аз, скочих от леглото и на пръсти се спуснах по стълбата към тяхната стая. Не знаех какво да им кажа. Но трябваше да отида при тях.

На последното стъпало застанах като вкаменена. Никога досега не бях чувала подобно нещо! Баба плачеше и чух как хълцайки с треперещ глас казва: „О, Херберт, Херберт, какво ще правим без нея?“

Обърнах се и затичах нагоре. Сега знаех отговора. Проврях се в леглото и потънах в дълбок, спокоен сън.

ЕДНО ВАЖНО РЕШЕНИЕ

В понеделник не бяхме на училище и аз отидох при Господин Смит. Намерих го в обичайната поза – наведен над един ръкопис. Изглеждаше уморен и загрижен, но винаги се радваше, когато го посещавах и всеки път намираше време за мен, за да ми прочете някоя нова история или стихотворение, които са му харесали.

– Е, Люси, – запита той приятелски, – вярвам, че си дошла да ми разкажеш голямата си тайна.

Той се настани в един голям фотьойл, а аз седнах на страничната му облегалка. С Господин Смит разговарях съвсем по различен начин, отколкото с другите възрастни. С него можех да съм напълно откровена.

– Да, – отговорих аз. – Ще Ви разкажа всичко сега след като вече отмина. Трябва обаче да започна съвсем отначало и да Ви разкажа всичко за баща ми. Знаете ли, когато съм била тригодишна, той е извършил нещо много лошо и след това е попаднал в затвора.

Страхливо го погледнах, за да видя дали е много ужасен, но той само каза: „Продължавай. Разкажи ми повече.“ Така му разказах цялата история, както вече я бях разказала на Дон и на надзирателя в затвора. Както другите и той ме изслуша съвсем спокойно, докато стигнах почти до края. Той бе толкова спокоен и седеше с наведена надолу глава, че аз започнах да се съмнявам дали не е заспал. Затова спрях да разказвам.

– Заспахте ли? – попитах аз тихо. Той кротко ме погледна.

– Не, не спя – каза той. – Слушам. Но, Люси, кажи ми едно. Ако е бил толкова лош, защо искаш да го намериш? Чувстваш се добре при баба си и дядо си? Няма ли да е по-добре да забравиш за него?

Очите ми се напълниха със сълзи. Моят здрав разум също вече ми беше дал такъв съвет, но Дон и сърцето ми казваха, че тези разумни разсъждения са погрешни. Затова и предприех такива неща, но всичко излезе напразно. Стиснах юмруци.

– Той все пак е мой баща! Или не е? – почти извиках аз. – И дори ако наистина е бил толкова лош, аз все още съм...

Гласът отказа да ми се подчинява, а сълзите обливаха лицето ми.

Господин Смит извади една носна кърпа и ми я подаде. След известно време можах да продължа.

– Не съм го забравила. Отидох и беше много трудно, но той ме е забравил. Вече два месеца е свободен, а още не ме е потърсил. Ако искаше да ме вземе, щеше да дойде веднага, не е ли така?

Господин Смит се наведе напред и сложи ръка на коляното ми.

– Той ще дойде, Люси, – каза той тихо. – И ще бъде много щастлив да срещне една такава смела и вярна малка дъщеря, която го очаква. Знаеш ли, когато хората излязат от затвора, те често се боят от останалите хора и изобщо се страхуват от много неща. След всичко, което разказваш, баба ти и дядо ти нямат превъзходно мнение за него. Какво биха направили те, ако той дойде?

– Казват, че сама трябвало да реша – казах аз, подсмърчайки. – Но съм сигурна, че не искат да ги напусна. И сега той е бил лош човек, иначе нямаше да го държат толкова дълго в затвора? А те искат да получа добро възпитание – не бих могла да ги напусна. Наистина не знам какво ще правя, ако той дойде.

Сълзите продължаваха да се изливат, тъй като целият този проблем беше прекалено сложен за мен и не знаех кой би могъл да ми помогне. Но и Господин Смит не можеше да ме посъветва как да постъпя. Той каза само: – Люси, той е бил лош човек преди осем години. Но осем години са много време. Хората понякога се променят, особено ако имат малки момиченца,

които ги очакват. Не се тревожи; вярвам, че когато трябва, той ще се появи и когато дойде, ти ще знаеш как да постъпиш. Когато се върнах у нас, къщата беше празна, тъй като баба и дядо бяха отишли на една изложба на цветя; дядовите растения също щяха да се състезават. Шедоу дотича, размахвайки опашка и заподскача, лаейки силно около колелото ми. Той не обичаше колелото, защото то означаваше, че не бива да ме придружава. Скочих на земята и го притиснах силно до себе си, защото макар да не можеше да ме посъветва как да постъпя, все пак ми беше голяма утеха.

Баба често ми беше казвала да се моля, когато съм в беда, но аз никога не оставях с впечатление, че някой ме слуша. Мислех, че Бог е твърде отдалечен, за да могат думите ми да Го достигнат.

Преди много време, когато бях още съвсем малка, с баба бяхме отишли в една къща, за да се обадим на дядо, който лежеше в болница. Щом баба излезе от помещението, аз взех слушалката, както беше направила и тя, и започнах да разговарям с дядо. Когато баба се върна, ме намери разплакана, защото дядо не искаше да говори с мен. Тя ме взе в скута си и ми обясни, че първо трябва да се установи връзка. Този телефон без връзка, често изникваше пред погледа ми, когато се молех.

Може би Бог не ме слушаше, защото имах задни мисли. Притиснала бузата си до гърба на Шедоу, реших да се поправам за вбъдеще, всяка вечер да се моля, да слушам занаят в църква, вместо да си съчинявам историйки, да чета Библията, макар че не ме интересуваше. Освен това, реших да помагам повече вкъщи и в градината, вместо по възможно най-бързия начин да изчезвам, за да играя. И в училище да бъда по-прилежна, особено по предметите, които не ми се отдаваха много. Повече нямаше да лъжа или да се цупя и да се преструвам, че не съм си написала домашните, за да ме оставят по-дълго време на мира. Баба често ми беше казвала, че Бог ще ми помогне в нужда, ако аз от своя страна наистина опитам да бъда добра. И така, реших да опитам.

Наистина се постарях да изпълня тези добри намерения. Останалата част от учебната година протече поне външно спокойно, тъй като баба и дядо забелязаха старанието ми, а учителката по математика каза, че не може да си обясни какво се е случило с мен. Но дълбоко в себе си аз знаех, че нищо не се е променило. Опитах да чета Библията, но тя си остана за мен една стара, мъртва книга. Да ходя на църква, да чета Библията и да се моля – за мен това бяха три пътя, които свършваха в една гъста мъгла, през която не можех да проникна. Дали зад мъглата имаше някаква цел или трите пътя се загубваха, не можех да разбера сама. Баба и дядо ходеха редовно на църква, но почти не говореха за своята вяра. Така и аз не знаех как да говоря за нея.

През всичкото време продължаваше да ме гложди въпросът: „Ако баща ми наистина се появи внезапно, какво трябва да направя?“

Издържах добре изпитите в училище и Господин Смит изпълни обещанието си през първия ден от ваканцията да ме заведе с колата в града, за да си взема книга срещу талончето. Баба никога не беше виждала Господин Смит. Той изглежда се стесняваше да ни посети. Но тъй като бащата на Дон говореше много добре за него, тя ме пусна да пътувам с неговата кола. На портата тя ми каза „довиждане“. В края на улицата се обърнах още веднъж и си помислих колко щастлива и заслужаваща обич изглеждаше тя под арката от червени рози. Никой от нас не предполагаше, че това ще бъде най-значителният ден в моя живот и че нищо вече няма да бъде както преди. Пътешествието започна през една слънчева утрин. Аз показах глава от прозореца и вдишах топлия летен въздух и заедно с него уханието на прясно окосеното сено и детелина. Късни диви рози танцуваха в плетовите, до тях цъфтеше ранно бесниче и аз тихичко си пеех, защото

това беше първият ден от ваканцията ми. Слънцето разсейваше мъглата и аз заедно с Господин Смит пътувах към града.

– Щастлива ли си, Люси? – попита неочаквано той.

Аз се усмихнах и кимнах. Бяхме достигнали края на града и отдалеко виждахме катедралата, която като една скала се издигаше до блестящата река. Паркирахме в нейната сянка. След това заедно с Господин Смит дълго избирахме моята книга – една стихосбирка. После си купихме сладолед и посетихме катедралата. Господин Смит ми разясни нормандската и готическата архитектура и обърна вниманието ми на особености, които до сега не бях забелязвала. Посетихме гроба на крал Джон и говорихме за неговата Магна Харта, а когато най-после излязохме на улицата, беше вече следобед. Отидохме на пазара и си купихме сандвичи, плодова торта и лимонада.

И въпреки всичкия разкош и красивата катедрала, ми направи впечатление, колко зле изглежда Господин Смит. Той въобще не се докосна до сандвича си и кашляше непрекъснато и нервно. Когато отидохме до колата, той започна да диша по-неспокойно, а когато напуснахме града, ми се стори, че пътуваше по-бързо, от когато и да било.

– Минаваме по друг път – отбелязах аз. – Той по-кратък ли е?

Не получих отговор. След известно време за мое учудване установих, че хълмовете, край които живеех все повече и повече се отдалечаваха.

Вместо да пътуваме към тях ние пътувахме в обратна посока.

– Господин Смит, – казах аз учудено, но все още без уплаха, – накъде отиваме? Това не е пътят към къщи. Хълмовете са зад нас.

Но и този път той не ми отговори. Тогава ме нападна страх. Сърцето ми се сви. Защо не отговаряше? Защо караше толкова бързо? И защо изглеждаше толкова блед и чужд? Отвличаха ли ме? Изведнъж страхът ми избухна навън и аз сграбчих Господин Смит за ръката.

– Господин Смит, – изкрещях аз, – накъде пътуваме? Искам да си отида вкъщи, а вие карате в друга посока.

Той рязко натисна спирачките и спря колата встрани от платното. За един миг се възцари ледена тишина, а след това той се обърна към мен със своята предразполагаща приятелска усмивка. Вече знаех, че нищо лошо няма да ми се случи. Защо се стреснах така изведнъж?

– Люси, – каза той тихо, – сещаш ли се все още от време на време за твоя лош баща?

Кимнах и се взрях в него. Може би в този момент започнах да разбирам.

– Люси, какво ще кажеш, ако един ден той се появи?

Аз все още продължавах да го гледам безмълвно. Постепенно съзнанието ми се проясняваше Събуждаха се стари спомени, не за едно бяло, уморено, измъчено лице, а за едно бронзово засмяно лице, което през рамо гледаше назад. Аз яздох на раменете му, а небето беше съвсем синьо. Тези две лица, като че ли се сляха в едно и той заговори отново.

– Люси, аз съм твоят баща. Искях първо да се опознаем, преди да ти го кажа. Писах на баба ти и дядо ти; бащата на Дон им занесе писмото след обяда. Попитах ги дали биха те пуснали за няколко седмици. Искам да дойдеш с мен – ако ти искаш.

Не можех да говоря, защото мигът, който така дълго чаках с надежда и страх едновременно, беше настъпил и то по начин, съвсем различен от моите представи. Само едно нещо в момента ми беше напълно ясно: баща ми беше дошъл! Той винаги е бил тук. Спомних си, че от самото начало харесах този човек и му се доверих, а сега ми стана ясно защо. За един миг ми се стори, че щастието ми няма граници. Но баща ми отново проговори и това ме върна на земята.

– Люси, – попита той, – искаш ли да дойдеш с мен?

– Да, ако баба ме пусне.

– Не вярвам баба ти да те пусне, или най-малкото, ще се опита да те уговори да не тръгваш с мен. Искам сега да дойдеш.

Казах на дядо ти и баба ти, че в три и половина часа ще им се обадя, за да обсъдим всичко заедно. В края на краищата аз съм твой баща; имам право на това – ако ти искаш да дойдеш с мен.

– Но аз, така или иначе, не мога. Първо трябва да се прибера вкъщи. Нямам нощница, нито четка за зъби.

– Всичко, от каквото имаш нужда, ще купим в следващия град. Искаш ли да дойдеш с мен?

– Но все пак, не мога. Не съм казала довиждане на баба и дядо.

– Ако се върнем, ти изобщо няма да дойдеш. Можеш да се сбогуваш с тях по телефона. Кажи им, че искаш да заминеш само за няколко седмици. Дал съм обещание да те върна за началото на учебната година.

– Не мога. Ще им стане толкова мъчно; освен това баба страшно ще се ядоса.

– Мисля, че няма, след като прочетат писмото ми. Те са знаели, че един ден това ще се случи. Може би ще се успокоят, като разберат, че през учебната година ще бъдеш отново при тях. Те са те възпитали добре, направили са много за теб, а и училището, което посещаваш е хубаво. Ти трябва да го завършиш. Аз искам да те взема само за ваканцията; бих могъл да те взема и завинаги. Но това зависи от теб. Можем да се сбогуваме по телефона и да продължим веднага, но ако не си съгласна, ще се върнем. Мога да те оставя близо до входната врата и после да замина сам. Моят куфар е в багажника и аз ще отпътувам още днес.

– Защо не дойдеш да говориш лично с тях?

– Защото много отдавна баба ти ми каза, че не иска да ме вижда. А освен това, ти във всички случаи ще отстъпиш и ще останеш. Няма да успееш да ѝ се противопоставиш. Прекалено добре си възпитана. Затова: днес или никога! Идваш ли с мен?

Мълчах и знаех, че ме гледа така, като че ли целият му живот зависи от този момент. Страхувах се и се чувствах раздвоена. През съзнанието ми проблясваха и изчезваха картини като на екрана на някакво ненормално кино, незначителни, забравени случки и всяка една от тях – кристално ясна: баба, която ме очаква на автобусната спирка след училище; дядо, който застанал на портата ме търси с поглед в стъпяващия се мрак; Шедоу, който подскача срещу мен и много други хубави спомени, които искаха да ме върнат в обичайния сигурен подреден живот.

Последва последна сцена, по-ясна от всички останали: Дон, заспал сред златнозелената гора, заобиколен от камбанки, отметнал назад глава с блестящи бадемовекофяви очи. Той ме предизвиквайте с глас, ясен като валдохорна: „Ще го намеря на всяка цена, все едно къде е и ще му кажа: все ми е едно какво си направил, татко, аз все още съм твоето момче“. Поех дълбоко въздух и кимнах.

– Идвам – прошепнах аз, – след като телефонираме на баба и дядо.

Умореното му лице се отпусна облекчено.

– Благодаря ти, Люси, – каза той. – В следващия град има един хотел. Оттам ще се обадим.

Мълчаливо продължихме пътя. Много мисли ме тревожеха, докато бръмчащата ми глава лежеше на неговото рамо и се опитваше да проумее, че той е мой баща. Спряхме край един хотел. Получих нещо за пиене, докато татко телефонира на баба и дядо. Забави се доста, но когато се върна беше по-радостен.

– Ела бързо, още не съм затворил слушалката.

Не бях свикнала да говоря по телефон и не знаех какво да кажа.

– Бабо, дядо! – извиках аз. – Много проблеми ли ви създадох? , Моля ви, оставете ме да замина! Той винаги си е бил мой баща! Бабо, дядо, само

за няколко седмици. Непременно, непременно ще се върна и ще ви пиша всеки ден.

– Люси, Люси! – гласът на баба отекна дълбоко в мен. – Наистина ли искаш да отидеш. Той не те взима без твое съгласие: ако не е така, кажи му го.

– Но бабо, аз трябва да отида. Той е мой баща и не е лош човек. Всичко това е било грешка, сега той е един добър човек. Бабо, дядо, съжалявам, но ние трябва да му дадем шанс, нали? Дядо...

– Бог да те пази, мило дете! – това беше гласът на дядо, тъжен, но твърд. – Не се тревожи за нас, Люси. Това трябваше да се случи един ден. Пиши често. И се върни. Довиждане!

– Довиждане, бабо, довиждане, дядо. И вие пишете; целунете Шедоу и разкажете на Дон.

Целунах силно слушалката. Татко, който стоеше зад мен, я взе от ръцете ми я сложи на място.

– Мисля, че това е достатъчно – каза той. – Те те разбират и се радват, че е само за няколко седмици. А сега трябва да продължаваме.

Скочих в колата и тръгнахме. В сърцето ми цареше безпорядък от грижи, облекчение, съжаление, възбуда и едно диво чувство за свобода.

Хълмовете и с тях цялото ми минало останаха далеко зад нас, и вече нямаше връщане. А какво ме очакваше занапред, все още не можех и да предполагам.

Пред нас се ширна далечния хоризонт – а зад него? Замислих се над този въпрос и се обърнах към татко:

– Господин Смит, искам да кажа, татко накъде отиваме?

– Тази вечер към Лондон – отговори той. – А утре рано трябва да ти направим една снимка за твоя паспорт. Ще летим до Южна Испания. Билетът ти вече е в чантата ми. Ще можеш да се къпеш в синьото море и ще живеем при твоята някогашна бавачка. Тя ще се зарадва много да те види пак. Отново онемях от учудване: в други ден щях да видя морето!

В ИСПАНИЯ

Два дена по-късно, малко преди залез слънце, заслепена и смаяна, стоях на горещото испанско летище и се чудех на скоростта, с която навсякъде около мен се говори испански. От прозореца на самолета бях видяла колко голямо е морето и щом татко взе багажа, (бяхме купили някои неща за мен в Лондон), с един автобус минахме по крайбрежието. За моя голяма радост можах да видя отново морето, където утре щях да плувам. Този факт до такава степен обсеби съзнанието ми, че баща ми трябваше да ме потупа по рамото, за да му обърна внимание.

– Събуди се, Люси, – каза той. – Автобусът е почти пълен, трябва бързо да се качим.

Най-отзад намерихме две свободни места и автобусът потегли. Безмълвна седях на мястото си и поглъщах в себе си изгледа на величествените хълмове, които се издигаха към топлото вечерно небе и черните силуети на палмите на фона на розовочервения залез. Най-силно впечатление ми направи тясната сребърна ивица на източния хоризонт, оттатък пристанището. Учудих се обаче и на многото хора по улиците, и в градините.

По пътя трябваше да сменим автобуса. Междувременно беше настъпила нощта. Колкото по-тъмно ставаше, толкова повече се оживяваха улиците. Минахме през много пъстри крайбрежни селца, в които всички витрини блестяха в ярки светлини, хората ядяха и пиеха навън, танцуваха и свиреха на китара и продаваха стоките си на улицата. След около час автобусът спря на един площад, застлан с павата и баща ми каза:

– Хайде, Люси! Пристигнахме!

Взехме багажа си и си проправихме път през осветените улици, докато достигнахме до една дълга ниска къща, малко извън града. Приличаше на гостилница, тъй като отпред седяха много хора, смееха се, ядяха раци и маслини и пиеха вино. Заобиколихме къщата и отидохме до една странична врата. Баща ми похлопа.

Следващите мигове бяха малко обърквачи. Вратата се отвори почти веднага и в оранжевата светлина на кухнята видях няколко тъмни лица с блестящи черни очи, които напрегнато се взираха в нас. Един глас извика:

„Лусита! Лусита!“ Последва един поток от думи на испански и една жена ме прегърна и започна да ме целува. Тонът на гласа ѝ не ми беше съвсем непознат – преди много време под едно синьо небе...

По някакъв начин всички се озовахме в кухнята. Тя ме държеше пред себе си, полусмеейки се, полуплачейки, а едно хубаво тъмнокосо момиченце с престилка ме милваше по косата и ми се усмихваше свенливо. И други три тъмнокожи малки деца с блестящи очи се притискаха към мен. Баща ми се засмя.

– Не гледай така ужасено, Люси, – каза той. – Това е бавачката ти Лола, а това е Розита, която е родена в един и същ месец с теб. Спахте в едно креватче. А това е Пепито. Когато ти видях за последен път, беше едно дебело бебе. Другите и аз още не ги познавам. Ти скоро ще започнеш да разбираш техния език.

– Педро, Кончита – каза Лола гордо и ти постави пред себе си.

– А това е Франциско – добави тя и взе от люлката едно сънливо бебе, за да ни го покаже. След това го подаде на Розита и се обърна към баща ми. Смеейки се и жестикулирайки, тя разговаряше на висок глас с него и за мое най-голямо учудване татко я разбираше. Дори ѝ отговаряше.

Така се запознахме с цялото семейство, след което ни заведоха в две боядисани в бяло помещения в задната част на къщата, през които можеше да се излезе в един вътрешен двор, покрит отгоре с лози. По-късно открих, че го наричат „патио“. В средата му имаше ниска маса, вече подредена за вечеря. Ястията също се носеха от цялото семейство! Имаше тортили – някакъв вид картофен омлет, вино, доста мазен ориз с раци и други странни късчета в него и големи червени резени диня. \ От горещината и миризмата на мазнина едва не ми прилоша. Преди още татко да е свършил с вечерята, Лола ме сложи да спя. Но преди да легна, отворих прозореца и погледнах към плажа. Дочух прибоя на вълните и как водата се стича по камъните. Утре, утре...

Слънцето огряваше стаята ми, когато на следната утрин се събудих от виковете на рибарите. Не можах да подам главата си навън, тъй като беше поставена желязна решетка, но вдишах соления въздух и се подпрях на прозореца, за да наблюдавам как рибарите изтеглят мрежите си и проверяват улова. Бях въодушевена и може би щях да стоя на прозореца с часове, наблюдавайки блестящото море и плажа, превърнал се в работна площадка, ако Розита не бе подала глава през вратата. Посочи с ръка дрехите ми.

– Venga, – каза тя и ми направи знак да я последвам.

Не се забавих нито миг и се приготвих. Баща ми все още спеше в стаята си от другата страна на „патио“. Беше рано сутринта и едно пеещо момиче чистеше помещението. Бях заслепена от утринната светлина по улиците и от багрите на това градче: сини пейки на площада, алеи с портокалови дървета, яркочервено мушкато пред прозорците и лилавите и виолетови цветове на едно непознато, пълзящо растение по белите зидове.

Розита и аз, хванати за ръка, отидохме до фурната, откъдето купихме големи хлябове. След това продължихме до едно улично павилионче, в което един мъж пържеше палачинки и непрекъснато добавяше тесто в горещата мазнина, докато се получи палачинка, голяма, почти колкото колело на кола. Розита купи от тях за закуска за цялото семейство.

Където и да отивахме, тя ме представяше гордо с малък поклон: „Lucita, mi amiga“.

Това беше първият от много други щастливи предиобеди и изобщо животът ми в Испания протичаше по един чудесен дневен ред. Всяка сутрин първо отивах с Розита на покупки. След това закусвах с татко, а после седяхме на масата под лозите и четяхме стихотворения или истории, или друга литература, а понякога аз трябваше да пиша съчинение. След това оставях татко сам и той се посвещаваше на писателската си работа. Тогава отивах при Розита и ѝ помагах в домакинската работа или отивах на разходка с Франциско, или играех на плажа с Кончита. Не бях срещала до сега толкова заето момиче като Розита; а Лола, която освен за семейството се грижеше и за гостната стая, се радваше, когато можех да ѝ помогна. Когато питах Розита със знаци или с някои вече научени думи защо баща ѝ не се грижи за домакинството, тя надигаше едно въображаемо шише и ми обясняваше, че най-често не е в състояние да върши каквото и да било. И на обяд се хранех с татко. Той често изглеждаше уморен и болен, когато беше работил цял предиобед и дишаше трудно. Но винаги се държеше мило и се радваше на моята компания. По време на храна, а и след това, разговаряхме за всевъзможни неща. Една тема обаче не бяхме засягали досега и ми се струваше, че никога няма да я обсъдим, когато неочаквано един следобед започнахме разговор за това.

— Татко, — казах аз, — Лола и Розита познавали ли са майка ми? Той кимна:

. — Лола и майка ти бяха добри приятелки и заедно родиха първите си деца. Аз съм израснал в Испания. Баща ми работеше в консулството и аз се чувствах тук най-добре. Исках и майка ти да обикне тази страна, както аз я обичам и заедно държахме един малък пансион. Когато ти се появи на бял свят, майка ти почина. Тогава започна да те кърми Лола и те възпитаваше като Розита. Аз се отказах от пансиона и заживях в тази стая. Естествено си плащах и се опитвах да живея от писателската си работа. Но ти ме интересуваше повече от всичко на света и аз не пишех много.

— Защо не отиде при баба и дядо?

— Твоите баба и дядо са изключителни хора, Люси, но аз не им допаднах. Те искаха за дъщеря си един мъж със стабилна професия и когато тя тайно се омъжи за мен, без тяхно съгласие, те вече не желяеха да имат нищо общо с мен. Алис възнамеряваше да те вземе със себе си на гости у дома; беше сигурна, че когато те видят, всичките им предразсъдъци ще се стопят. Тя не можеше да живее в конфликт, с когото и да било. Когато почина, баба ти и дядо ти се опитаха да се свържат с мен. Но тогава вече аз не исках. Единственото нещо, което тогава знаех със сигурност беше, че искам да те задържа. Ти много приличаш на майка си, Люси. Винаги бях желал да я познавам от малка и да видя как е израснала.

— И после?

— Какво са ти разказвали вкъщи?

— Само това, което вече съм ти казала. Питах дядо, но той не знаеше нищо със сигурност — само нещо за наркотици и че си бил затворен.

— Правилно. Ще ти разкажа всичко. Срещнах онзи търговец случайно в едно кафене, макар че сега ми се струва, че той отдавна ме е наблюдавал. Аз бях точно човекът, когото той търсеше. Бях живял достатъчно дълго в Испания, за да говоря езика, нуждаех се от пари и бях едва ли не полудял от грижи. В началото всичко ми се стори дреболия и когато осъзнах, че съм се забъркал в сериозна каша, беше твърде късно да изляза от нея. Тези хора не си поплюват с отцепниците. До известна степен аз вършех всичко това с удоволствие.

— Как може да ти е доставяло удоволствие да вършиш нещо толкова лошо? Той ме погледна тъжно.

– Тогава не се замислях колко лошо е всъщност това. Бях толкова отчаян от загубата на майка ти, че имах нужда от нещо, което да ме накара да забравя всичко. Какво ще бъде то, ми беше почти безразлично. Освен това контрабандната работа беше опасна и напрегната и аз не отделях време да мисля какво пренасям. А и печелех доста от нея. Купих си кола, а за теб и Розита мечета и колички за куклите.

Той се засмя и запали цигара.

– А после?

– Цялата акция ставаше все по-опасна и се разрастваше повече и повече, докато установих, че пренасям и продавам хероин в един интернационален пръстен. Но тогава вече беше късно да се откажа. Вече три години се бях занимавал с това и ставах все по-смел. Голямата ми грешка беше, че отидох в Англия да се срещна с един търговец. Полицията ме чакаше на летището и това беше краят. Радвам се, че не ме заловиха в Испания, иначе надали бих могъл повече да се върна.

– И после отиде в затвора?

– Оставиха ми време да те заведа при баба ти и дядо ти, и след това трябваше да отида в затвора за десет години. Обаче след осем години ме освободиха.

– Е, – казах аз замислено, – не си вършил кой знае колко лошо нещо.

Искам да кажа, че не е като да крадеш или убиваш.

Баща ми стана сериозен.

– Люси, – каза той, – много, много по-лошо е да подведеш някого да стане наркоман, отколкото направо да го убиеш. Бързо го разбрах, след като ме затвориха. Там имах много време за размисъл. Никога не прави нещо подобно.

– Много ли съжеляваше в затвора? Сигурно е било много неприятно.

– Не знам. Затворите в Англия не са толкова лоши места. Аз прекарах доста време в болницата, където наистина се отнасяха много добре с мен. Но вечерите бяха тежки. Затворен в една килия, сам със себе си. За щастие, можех да пиша. Пишех много, а този род приключенски истории се продават добре. Най-мъчно ми беше, че не можех да те наблюдавам как растеш и че за това си бях виновен само аз, заради моята глупава грешка.

– Но не си ли съжелявал някога заради... заради Бога?

– Бог, Люси? Ти си вярвай в Бога, щом искаш, но за мен Той не е направил нищо, освен че отне жена ми. Не, съжелявам, че съм допринасял за съсипването на човешки живот; заради теб бих искал да съм друг. Ти си всичко, което все още имам. Старите приятели ме отбягват, откакто излязох от затвора. Остана ми само ти.

– Но защо никой не ми е казал? Иначе бих дошла при теб много по-рано.

– Споразумяхме се с твоите баба и дядо, че ще е по-добре за теб да не знаеш нищо за мен, докато си малка. Не е особено голямо удоволствие да имаш баща, който седи в затвора и от когото трябва да се срамуваш. Другите деца задават много въпроси. Никога нямаше да се чувстваш сигурна в тяхно присъствие.

– А защо не ни каза кой си, след като излезе от затвора?

– Исках да ме опознаеш. Ако баба ти и дядо ти знаеха, веднага щяха да те настроят срещу мен. Исках да предотвратя това.

Глъсът му звучеше твърдо и огорчено. Почувствах се малко несигурно, защото баба положително нямаше да одобри подобен разговор. Все пак беше съвсем различно да говориш с баща си,, отколкото с баба или дядо. Баба знаеше всички отговори и винаги ми казваше как трябва да разсъждавам. Ако някой път разсъждавах по-различно, според нея непременно грешах. Винаги бях приемала това като успокоение и чувство за сигурност.

Но този мъж, с неговите тъжни питащи очи и тежко минало не знаеше всички отговори и той искаше аз сама да разсъждавам

сама да достигам до отговора. Забележката му относно Бога разклати цялата ми вяра. Трябваше да размисля и сама да открия отговора. Разговорът ни беше прекъснат от силно хлопане по вратата и Пепито влетя в стаята с писмо в ръка.

– Лусита! – извика той и ми го подхвърли. Беше второто писмо от баба и дядо, и вълна от носталгия ме заля, като че ли от хиляди километри те протягаха ръце към мен. Станах. – Излизам да прочета писмото си под сянката на маслината – казах аз, а татко се усмихна и кимна. Оставих го и чух зад себе си как се опитва да убеди Пепито да не идва след мен, като му обещаваше, че аз ще му разкажа всичко, щом се върна. Знаех къде трябва да отида. Ако се тръгнеш навътре към сушата покрай една висока бяла стена, се достигаше до група евкалиптови дървета. По-нататък бяха разпръснати няколко къщички в края на лозата. Оттам покрай една река се достигаше до селска къща, после до каменен кръст и накрая до малка маслинова горичка. Това беше най-сенчестото място, което знаех, затова и се затичах нататък, стискайки ценното си писмо. Хората, които живееха край нас, вече ме познаваха. Освен това вече бях научила някои испански изрази и ми доставяше удоволствие да поздравявам приятелски хората на испански. Днес наоколо беше много тихо, защото гроздоберът още не беше започнал и всички деца бяха по полята или играеха на плажа. Само една стара жена, облечена в черно, стоеше пред вратата и една трицветна котка ѝ правеше компания. Жената чистеше някакъв съд с пясък, докато наглеждаше козата си.

Поздравих я и се поколебах дали да не спра при нея. Нещо в тази жена ми напомняше на баба. За първи път, откакто бях в Испания, изпитах истинска носталгия и сянката над моето бъдеще ми се стори застрашително тъмна, тъй като скоро трябваше да реша къде искам да живея. Обърнах се към старата жена и видях, че и тя ме наблюдава. Тъмното ѝ, набраздено лице, излъчваше любов. Чувствах се странно привлечена от нейното топлосърдечно излъчване и приканващите ѝ жестове, така че седнах до нея на едно стъпало и започнах да галя котката. Това я зарадва. Тя се обърна, отвори вратата на къщичката си и ми посочи под масата една кошница с много малки котенца.

Аз влязох и се заиграх с котенцата. Огледах се наоколо. Подредбата беше съвсем обикновена, но всичко беше много чисто. В единия ъгъл имаше легло с юрган, а подът беше застлан с рогозка; освен това имаше още маса, стол и един скрин, върху който лежеше черна книга, която приличаше на бабината семейна Библия. Погледнах по-отблизо.

Наистина беше Библия – на корицата беше написано със златни букви *La biblia*. Значи тази стара жена вярваше в Бога и ако това, което баба казваше беше вярно, Бог беше единственият, който можеше да ми помогне. Аз трябваше непременно да продължа да мисля и да се опитам да намеря отговора. Може би тази стара жена би могла да ми помогне, но затова би трябвало аз да говоря по-добре испански. Нали трябваше да се разговорим по някакъв начин.

Сбогувах се. Тя ме помилва по косата и ми направи знак пак да дойда. Кимнах и тръгнах покрай реката. В изсъхналата трева светеха звездичките на синята жлъчка, поветицата се увиваше навсякъде, а пурпурночервените магарешки тръни продължаваха да цъфтят. Селскостопанският двор беше заобиколен от високи стени, от миризма на свине и кози, див тамян и мента. Една добродушна бяла свиня току-що излизаше навън и започна да се валя в праха. Най-после седнах под една маслина и започнах да чета. И двамата ми бяха писали. Писмото на баба беше пълно с добри съвети. Молеше ме редовно да си мия косата, да внимавам с плуването, да не излизам сама и да се прибирам къщи колкото мога по-скоро. Писмото свършваше с „Всеки ден се молим за теб и те оставяме на Божията грижа. Там сигурно няма английска църква, но ти се моли всяка вечер и се

доверявай на небесния си Баща." Писмото на дядо беше написано със загрижена любов и изпълнено с новини за приятелите, за Шедоу и котката, за църквата и деня на милосърдието и за всички домашни дреболии, които бяха така важни за мен. Дълго седях под дървото и се наслаждавах на писмата си. Всяко изречение прочетох по няколко пъти, а накрая прочетох още веднъж последното изречение от писмото на баба: „Ти се моли всяка вечер и се доверявай на небесния си Баща". „Бог? Ти си вярвай в Бога, щом искаш, Люси, но за мен Той не е направил нищо, освен че отне жена ми", беше казал татко. Кой имаше право?

Как можех да разбера това? Дали старата, скучна книга щеше да ми каже нещо по този въпрос? Исках да се опитам още веднъж, защото се чувствах разкъсвана и повече от когато и да било имах нужда от помощ, от някого, който би могъл да ми даде съвет. Все още не знаех какво да реша: на кого исках да принадлежа?

Беше петък. След два дни щеше да е неделя. А в неделя, естествено, можех да запитам за Библия, тъй като в този ден всички ходят на църква. В неделя ми се искаше още веднъж да опитам да намеря отговор на въпроса си.

ЛЮСИ ТЪРСИ ОТГОВОР

Прекарахме почти цялата събота на плажа, плувахме в морето и играхме с лодките. След обяд татко ни разходи по крайбрежието и ни заведе до един усамотен залив с бял пясък, където търсихме миди. Намерих една, която приличаше на нежна розова пеперуда. Легнах на горешите камъни и се наслаждавах на едно малко езерце, което изглеждаше като миниатюрна градина с морски звезди, морски анемрвии, витаещи водорасли и морски оклюви. Мислех си, че Богът, когото бях започнала да търся, трябва да е чудесен творец, за да може да измисли тази нежна красота. Утре щеше да бъде неделя.

На другия ден закусихме под лозите, а звънът на църковните камбани се разнасяше из целия град.

– Татко, – казах аз решително, – неделя е. Мога ли да отида на църква, както го правя вкъщи и мога ли да имам една Библия за четене?

– Аз нямам Библия – отговори той. – И тъй като в църквите на този град се говори испански, ти няма да разбереш нито дума. Освен това, църквите тук са по-различни от онези, които ти знаеш. – Той се подвоуми, като че ли искаше да каже още нещо, а аз го чаках търпеливо и наблюдавах светлите петна, които слънцето хвърляше върху бялата покривка на масата през лозовите листа.

– Люси, – каза накрая той, – кажи ми едно: защо ходиш на църква?

Означава ли това нещо за теб? Или ходиш само защото баба иска да ходиш там? И защо четеш Библията си – защото ти помага, или само защото си била научена, че трябва да се чете? Помисли си и после ми съобщи отговора си. Наистина искам да го знам. Не обичам религиозно лицемерие и не желая ти да бъдеш такава.

Бях вперила поглед в него. Идваха ми различни отговори, но те не бяха откровени и обмислени, и нямаше да го задоволят. Той искаше да знае истината.

Лола и по-големите деца, облечени в най-хубавите си неделни дрехи, се бяха запътили към панаира, а камбаните вече бяха престанали да бият. Татко се задъхваше, като че ли повече от когато и да било и не смеех да го попитам дали ще дойде с мен на плажа. Затова седнах до него и започнах да пиша писмо на баба. После отидох сама на плажа и търсих миди. За храна бяхме поканени при Лола и нейните деца. Събрахме се в голямата кухня до стаята за гости под висящите парчета сланина и връзките билки и чесън. Ядохме пържена риба в доматен сос, който беше толкова лют, че ми излязоха сълзи на очите, но другите просто го

обожаваха. Изпиха няколко бутилки вино и всички бяха радостни и приказливи. Аз, естествено, не пих вино, татко не ми позволяваше. Когато най-после свършихме с яденето, вече беше късен следобед. Неделята почти си беше отишла, а аз все още нямах отговор на татковия въпрос. За пръв път се чувствах наистина самотна и мислите ми ме отведоха при старата жена, която бях срещнала. Искаше ми се да я намеря.

– Татко, – казах аз, – искам да посетя една стара жена, която живее зад евкалиптовите дървета. Мога ли да ѝ занеса една праскова?

– Занеси ѝ две, Люси, – той откъсна две от най-хубавите и големи праскови и ги сложи в една кесия. – Радвам се, че си намираш приятели. Няма да мине много време и ти ще научиш испански. Толкова ми се иска да обикнеш Испания. Не ходи много далеко и се върни преди залез слънце. Тихо прекосих двора, така че никое от децата да не ме забележи и да тръгне с мен. Обичах да играя с тях, а Розита, моята „amiga“ много ми допаднаше, но сега исках да бъда сама. Все още беше много топло и се радвах на сянката, която ни даряваха дърветата. Обичах уханието им, шумоленето на сухите листа и песента на щурците, чието свирене чувах, но никога не можех да ги видя.

Бавно вървах към старата жена и мислех над моя въпрос. Какво означаваше наистина църквата за мен? Спомних си неделите у дома, как отивах в старата каменна сграда, облечена в най-хубавите си дрехи, как наблюдавах слънчевата светлина, преминаваща през цветните прозорци, как вдишвах миризмата на старите камъни, смесена с мириса на мебелната политура; как пеех песните колкото ми глас държи; как дядо заспиваше по време на проповедта, а баба смутено го поглеждаше с ъгълчето на очите си; как се радвах на неделния обяд и още в църква си мислех за любимия ми крем и за свободния следобед. Или пък църквата означаваше за мен нещо повече? Честно казано, не, с изключение на много редките случаи, когато както през онази сутрин на Разпети петък откривах неподозирана красота в някоя песен или стих от Библията и усещах някакъв необясним копнеж.

Когато достигах къщата, наоколо не видях никого. Предположих, че жената още си почива и похлопах предпазливо на вратата. Тя беше отворена много бързо от малката внучка. Погледнах през процепа. Моята приятелка седеше на масата, сложила очилата си, и четеше Библията.

Защо? Какво означаваше за нея Библията? Бях убедена, че тя означаваше нещо за нея, защото жената ме погледна с такъв просветлен поглед, а ръцете ѝ като че ли галеха книгата. „Само да можех да поговоря с нея, мислех си аз.“ Но тъй като не можех, аз направих нещо странно, като израз на отчаяние. Отидох и поставих пред нея прасковите. След това посочих книгата и повторих думата, която децата повтаряха повече от сто пъти на ден в гостната стая: „Porque?”

Тя не се изненада и само посочи с пръст една дума от страницата, а аз седнах до нея, за да я видя. „Jesus“. Можех да разбера тази дума, защото тя беше същата и в майчиния ми език. Жената я повтори и прибави: „Jesus es mi amigo“.

„Amigo“ – Розита употребяваше тази дума, когато вървахме, хванати за ръка по улицата и тя ме представяше на свои познати. Тя означаваше „приятел“. Розита беше казала „amiga“, защото аз съм момиче, но значението на думата е същото. „Мой приятел Исус, мой. приятел.“ Значи за тази жена Той не беше просто една историческа личност, а жив човек, който вървеше редом с нея и тя го чувстваше много близък. Изведнъж, както наблюдавах страницата в Библията, ми стана ясно, че молитвата, ходенето на църква и четенето на Библията не са три пътя, завършващи в мъгла. Мъглата постепенно се разпръсваше и тези пътища извеждаха до едно блестящо от светлина място. Те водеха към Исус, Който не беше

просто една личност от една книга, личност, която не е между живите от много векове насам, а жива личност; Той беше приятелят на старата жена и аз знаех, че може да стане и мой приятел. Изведнъж прозрях какво бях търсила толкова дълго време – не някакви правила и напътствия, а един човек.

Това откритие беше толкова важно за мен, че вече не мога да си спомня какво се случи след това. Исках да остана при тази лъчезарна старица, на която Исус беше приятел, но ние бяхме изчерпили общия си речник и не можехме да си кажем нищо повече. Малко по-късно, без да зная как, се озовах на пътя към селскостопанския двор. Отстрани край пътя отново забелязах каменния кръст. В един момент открих, че за мен той крие особено значение. Напомняше ми, че моят приятел умря на кръста, за да бъде простена моята вина. „Благодаря“, казах аз и погледнах кръста. В този момент разбрах какво означава да се молиш – разговаряш с приятел, благодариш му, можеш да му разкажеш всичко и да си уверен, че Той те слуша. Беше твърде горещо и не можех да издържа повече на слънце, затова седнах под една маслина, погледнах оттам към кръста и разтоварих пред Исус сърцето си. Помолих Го да ми помогне никога повече да не лъжа. Попитах Го какво решение трябва да взема и Го помолих да направи от баба и дядо, баща ми и мен едно щастливо семейство.

Над сушата и над морето почиваше меката светлина на залеза, тъй като слънцето беше вече ниско на хоризонта зад хълмовете. Каменният кръст хвърляше дълга сянка на пътя и във фантазията ми този път пред мен ми изглеждаше така светъл, както началото на един нов живот. Аз ще мога да стъпя на тази светла улица с цялото си проблематично и объркано минало и Исус, моят приятел, ще бъде до мен. Обичах Го и исках да имам Библия, защото за мен тя не беше вече една стара скучна книга с истории, а книга, в която можех да науча повече за моя приятел.

Слънцето изчезна точно, когато излязох от евкалиптовата гора и оцвети небето в червено. Прозорците светнаха и животът в града се събуди. Баща ми седеше пред къщата и пишеше нещо. Щастлива и жадна, седнах до него и той ми поръча една лимонада.

– Татко, – казах аз доволна, спомняш ли си още, какво ме запита?

– Кога, Люси?

– Тази сутрин – за църквата и за Библията.

– Да, ти размисли ли?

– Да. И вече знам отговора. Една възрастна жена ми го каза.

– Как? На испански?

– Да, и аз я разбрах. Вече го знам!

– Наистина ли? Тогава кажи го и на мен.

– Искам да ходя на църква и да чета Библията, защото Исус е мой приятел.

Очаквах той да се подсмикне, но не го направи. Само ме погледна и след това каза от сърце:

– Тогава колкото е възможно по-бързо ще ти намеря Библия, Люси, а ако искаш ще се постарая да открия и една английска църква.

ПЪТЕШЕСТВИЕ ДО ГИБРАЛТАР

Когато се събудих на другата сутрин, всичко изглеждаше както обикновено. Отражението на слънцето на стената, прибой на вълните, гласовете на рибарите. Но тогава открих, че всъщност вече нищо не е както преди. Аз вече не бях едно угрижено дете, лутащо се насам-натам, което не знае в какво да вярва и към кого да се обърне. Сега имах Исус като жив и любящ приятел, Който имаше отговор на всички въпроси, и щеше винаги да бъде до мен. Скочих и се облякох, после коленичих до леглото си и вместо насила да съчиня една молитва, открих сърцето си пред Бога и бях сигурна, че Той ме е чул. Баща ми изглеждаше блед и изтощен,

когато се появи за | закуска. Кашляше много. Но беше в добро настроение и ^ предложи да направим една екскурзия с автобус до южното крайбрежие. Оттам съм можела да видя скалите на Гибралтар и северното крайбрежие на Африка и да плувам. Въодушевих се много, защото обичах разходките с татко. Неговата компания беше приятна и той знаеше толкова много неща. Взех си всичко за плажа и отидохме на автобусната спирка. Докато дойде автобусът, напазарувахме някои неща за пътуването.

Никога няма да забравя този ден. Но тогава още не знаех, че той е по-особен, тъй като всъщност не се случи нищо забележително. Просто бяхме щастливи заедно. Автобусът пътуваше по крайбрежната улица. От едната страна беше морето, от другата – лозята, маслиновите насаждения и от време-навреме се появяваше някое поле със слънчогледи, всички обърнати на изток. Баща ми разказваше за гражданската война и за окупирането на големия замък на Толедо, когато синът на генерала бил взет като заложник, докато крепостта бъде предадена. Но генералът изпълнил дълга си. „Предай душата си на Бога, извикай: да живее Испания! и умри, синко“, казал бащата по телефона и крепостта била задържана, докато дойде подкреплението. Никой не можеше да разказва като татко; той беше приковал цялото ми внимание със своите истории, когато шумният автобус направи голям завой и въздухът ми секна – пред мен беше сапфирено синият проток на Гибралтар! Скалата лежеше като огромен лъв във водата, а от другата страна на протока можех ясно да разпознам високите планини на северноафриканския бряг.

Сега татко започна да ми разказва за поведението на скалните маймуни на Гибралтар и за заклинателите на змии от Танжер и колкото по-надолу слизаше пътя, толкова по-високо към небето се издигаше Гибралтар. Автобусът влезе в града и спря близо до пристанището, където в същото време пристигаше един параход.

Беше страшно горещо. Ядохме сладолед под един чадър в една сладкарница, където около половината от гостите бяха тъмнокожи и говореха арабски. После разгледахме магазините – китари, кастанети, бродирани вратовръзки. Потърсих подаръци за баба и дядо. Това ми доставяше удоволствие. Трябваше ми доста време, докато избира, и все пак купих за чайника на баба една поставка, на която беше изобразена скалата на Гибралтар, а за дядо един червен, украсен със злато калъф за очила. Баща ми уморено се беше отпуснал на един стол в магазина, пушеше цигара и аз имах много време.

След това по една алея достигнахме до плажа; бял пясък, засенчван в единия край от палми. За миг смених роклята си с банския костюм, изтичах до морето, хвърлих се в леките вълни и със сила се устремих навътре. Това първо, охлаждащо потапяне ми се стори най-прекрасното усещане на целия свят!

– Не плувай много навътре! – извика татко и аз се върнах обратно при него. Много ми се искаше заедно да плуваме, но той нямаше сили за това. Когато се наплувах, той вече беше намерил едно сенчесто място и беше разопаковал храната. Седнах до него и от радост започнах да се смея с глас. Радвах се на слънцето, синьото море и на здравето си и силно тяло. Тази нова радост се свързва с радостта, че Исус е мой приятел; тя даваше светлина и цвят на всяка друга радост и беше изворът на моето щастие. Аз обаче не можех да дам точен словесен израз на това, то беше просто едно чувство.

– Разкажи ми нещо повече за възрастната жена от вчера – ме помоли татко изведнъж. – Интересно ми е.

Погледнах го напрегнато.

– Тя е една мила старица. Живее в малка къща зад евкалиптовата горичка. Има една котка и една коза, кошница, пълна с котенца, една малка внучка и една Библия. Посещавала съм я два пъти.

– Как разговаряте? Не вярвам тя да говори английски.

– Не, разбира се, не говори. Вече ти казах обаче, че има Библия и ние четохме заедно от нея. Тя ми посочи думата „Jesus“ и аз, естествено, я разбрах.

– Така ли! И какво стана по-нататък?

– Тя каза, че Исус бил неин „amigo“, а тази дума също ми е позната. Розита ме нарича нейна „amiga“. Това означава приятел.

– Значи истинско новородение; но това стана много бързо – си говореше сам татко. – Е, разкажи ми по-нататък.

Потънала в мисли, дъвчех хляба си. Бях се извърнала малко настрана от татко, защото предполагах, че ми се присмива. Но когато той отново заговори, гласът му беше напълно сериозен:

– Моля те, Люси, наистина искам да чуя по-нататък.

– Ами – започнах притеснено, – исках Той да стане и мой приятел. Така отидох до кръста.

– До кръста? Какво искаш да кажеш с това?

– По пътя към лозята има един селскостопански двор с едно малко бяло прасенце, което свободно се разхожда наоколо и няколко кокошки, а до входа на градината се издига каменен кръст. Знаеш ли, както е и в песента: „Спасителят умря на кръста за мен и направи всичко да стане отново добро“. Седях пред кръста, а когато ми стана много горещо седнах в сянката на едно маслиново дърво.

– И какво направи под дървото?

– Ами помолих Исус да ми прости и Му благодарих. А после после Го помолих да стане мой приятел.

– И какво се случи?

– Тръгнах си към къщи. Кръстът беше зад мен, а пред мен всичко светеше, огряно от последните слънчеви лъчи. Бях щастлива, защото знаех, че съм намерила един приятел, на когото мога да кажа всичките си грижи.

– Твоите грижи, Люси? Аз също бих искал да знам за тях. Можеш ли да ми ги кажеш?

Обърнах се и го погледнах в лицето.

– Помолих Го да направи така, че баба, дядо и ти да се обикнете, за да можем да бъдем едно семейство – казах аз. – Това е най-големият ми проблем. Ужасно е да се разкъсваш между две страни. Би ли ми подал един банан? Той не зададе други въпроси. Легна в пясъка и затвори очи, и аз помислих, че ще спи. Едва когато станах, за да отида отново да плувам, той ме заговори:

– Времето минава бързо. Поплувай за последен път и после ще тръгваме. След половин час се качихме в автобуса. Предполагах, че татко е уморен и ние се прибрахме почти без да разговаряме на връщане. Опрях глава на рамото му и погледнах за последен път скалите, протокът на изток, северноафриканския бряг отвъд морето – докато автобусът сви зад завоя и всичко се изгуби.

Когато се върнахме вкъщи, татко веднага си легна. Аз отидох в кухнята и седнах при Розита под висящите сушени риби и изядох една тортила.

Цялото семейство беше навън, тъй като братът на Лола беше дошъл от Барселона и беше донесъл малка надуваема гумена лодка. Пепито и Педро едва дочакаха другата сутрин. Ако им бяха позволили сигурно щяха да влязат в морето още през нощта. Чичото беше гражданин и имаше лъскава черна коса. Той се смя и зарази всички ни със смеха си. Беше вече късно, когато се прибрах в стаята си. Другите останаха и продължиха да празнуват. Луната светеше направо във вътрешния двор. Дочух дишането на татко. Постарах се да се прибера на пръсти в стаята си, за да не го събудя, но той ме извика.

Целунах го за лека нощ и тъкмо щях да излизам от стаята, когато той отново ме заговори:

– Люси, – каза той, – ако това, което ти е разказвала възрастната жена те прави щастлива, вярвай го и дръж за него. Тези неща даваха кураж и на майка ти, когато те очакваше. Може би скоро ще ти трябва... Помолих го да ми обясни това, но той каза, че станало време за сън. Отидох си в леглото, не още дълго не можах да заспя, гледах лунната светлина по бялата стена и си мислех какво ли е искал да каже.

СПАСИТЕЛНАТА АКЦИЯ

На другата сутрин Педро и Пепито, въодушевени пристигнаха да ни разкажат, че вуйчо им ще отиде с тях на плаж с гумената лодка. Питаха желая ли и аз да отида. Взеха и храна със себе си, и искаха да отидат до тихия залив с белия пясък, но тръгнаха веднага! Дори Розита можеше днес да си вземе свободен ден, а Кончита получи позволение да поязди на раменете на вуйчо си.

Колебаех се, искаше ми се да отида, но това означаваше доста време да прекарам без татко.

– Не можеш ли да дойдеш с нас, татко? – попитах аз.

– Сега не – отвърна той. – Тази сутрин непременно трябва да работя.

Издателят ми е по петите. Но след обяд може да понамина. Днес има лек ветрец и не е така горещо.

Всички потеглихме с плажните си принадлежности и бяхме в добро настроение. Танцувахме по крайбрежната ивица. Вятърът като че ли духаше пенестите корони на вълните навътре в морето. Вуйчото от Барселона поддържаше настроението с вицове и историите си, и всички заедно се смееха. Аз, естествено, не разбирах нищо, затова вървях напред и се наслаждавах на плажа с различните миризми и шумове, смолистата миризма на въжетата, миризмата на риба от мрежите, соления дъх на морската трева и кресливите викове на чайките. Вървях бавно, търсех миди, влизах и излизах от водата.

Искаше ми се тази разходка да няма край. Плажът обаче не беше толкова далеко. Покатерихме се по последните скали и достигнахме нашия залив още преди обяд. Гумената лодка беше голям успех. Всички можехме да се редуваме да я караме, а вуйчото, който сам не можеше да плува [добре, пръхтеше зад нас като огромен делфин. Педро и Пепито [се качиха в лодката и в следващия момент отново паднаха във водата; тази игра се повтори безброй много пъти. След това, изтощени от плуване, смях и викане, изтеглихме лодката на сушата, за да обядваме „Bocadillos“, т.е. хлебчета с много сардини, маслини, домати и подправки. След това хапнахме и диня. Вуйчото изведнъж много ожадня. Той дълго гледа към вътрешността на сушата и след това посочи една цветна слънчева палатка далеко зад пясъчните дюни.

Този негов жест може би означаваше, че иска да отиде да пийне нещо и че скоро ще се върне. А докато се върне, никой не трябва да влиза във водата или да играе с лодката. Розита, Педро и Пепито кимнаха сериозно; те бяха добре възпитани и послушни деца, но Кончита не искаше да слуша. Тя ни обърна гръб и се залови да строи пясъчен замък. Запя си весело и никого не го беше грижа за нея.

Чичото ни остави сами и ние с Розита започнахме да търсим в езерцата между скалите съкровища. Педро и Пепито се спуснаха надолу по пясъчните дюни. В това тясно заливче беше толкова тихо и спокойно и тъй като беше точно по обяд, ние бяхме единствените, които спряхме тук. Езерцата бяха много интересни и аз съвсем загубих представа за времето.

Изведнъж Педро и Пепито започнаха да крещят силно и пронизително сред приспивната тишина. С Розита се втурнахме да видим какво се е случило. Но те тичаха към морето и крещяха все по-силно.

Какво сочеха? Обърнахме се и го видяхме. Навътре в морето, на сребристите вълни се носеше гумената лодка, а в нея, все още безгрижна седеше тригодишната Конча и се наслаждаваше на пътешествието си. Всички се затичахме, закрещяхме и се хвърлихме в морето, но Розита скоро забеляза, че няма да можем да догоним малката лодка, защото тя се отдалечаваше от брега по-бързо, отколкото ние можехме да плуваме. Тя измъкна братята си на брега и крещейки даде заповедите си. Те трябваше бързо като светкавица да изтичат до кафенето и да извикат чичото, а аз със скоростта на вятъра трябваше да хукна в обратна посока към мястото, където видяхме рибарите, които чистеха лодките си и кърпеха мрежите. Трябваше да помоля един от рибарите да побърза с лодката си да се притече на помощ на Кончича. Розита щеше да остане там, да не би Кончича да изпадне в паника.

Никога не бях тичала така бързо, както този ден. Трябваше да измина доста голямо разстояние, но достигнах следващия плаж преди момчетата да открият чичо си, защото зад дюните те трябваше да потърсят и пътя по улиците. Но как да обясня на рибарите всичко това на испански? Дали щяха да бъдат още там? Щяха ли да тръгнат? А дори и да дойдат можеше пак да се случи нещастие, тъй като Конча беше едно малко дете – ако намерехме лодката празна? „Моля те, Исусе, помогни ни, моля те!“ – извиках аз и изведнъж се сетих, че Той всъщност е съвсем близо до мен. Той беше мой приятел и винаги трябваше да е близо, освен това някога бе ходил по вълните. Той и днес можеше да ходи по вълните и навреме да достигне несигурната малка лодка със скъпоценния товар в нея. „О, моля те, моля те!“ – шепнех аз, докато бягах по пясъка.

– Миличка Люси, за олимпиада ли се подготвяш?

Бях така облекчена да чуя един глас, че в първия момент помислих, че Приятелят ми е проговорил, но след това забелязах, че съм достигнала до татко, който спокойно се разхождаше край брега, връщайки се към нас. Прегърнах го и тъй като не ми беше останал дъх, просто посочих зад себе си.

Изплашеното ми изражение му подсказа, че се е случило нещо сериозно. Засенчи очите си с ръка и погледна в далечината. След това извика силно: „Доведи рибарите и една лодка“, остави ме и се спусна да бяга с такава скорост, каквато никога не бях очаквала, че може да развие. Изтощена и задъхана останах за миг на това място, но после някак си тръгнах и открих зад скалите двама рибари, спящи на пясъка, под сянката от носа на един кораб. Дотичах до тях, разтърсих ги, а те скочиха и започнаха ужасно да крещят нещо на испански. Но по някакъв начин успях да ги убедя, че съм в затруднение и че трябва да ми се притекат на помощ. Те ме последваха в залива, но още когато зърнахме отдалеко гумената лодка, забелязахме, че няма нужда от помощ. Тя вече беше оказана.

Татко беше достигнал лодката и сега бавно плуваше обратно, буташе я с една ръка напред, докато Кончича се смееше безгрижно и се радваше на разходката. Момчетата с чичо си също бяха дошли и бяха обкръжени от много хора, които се надвикваха един друг. Само Розита стоеше тиха и вцепенена, с широко отворени черни очи на пребледнялото ѝ лице. Затичах се и хванах ръката ѝ, но тя не ме забеляза.

Те достигнаха плитчините. Баща ми за последен път тласна лодката напред, след което вълните я изхвърлиха на брега и Кончича затича през водната пяна като малка тъмнокожа и къдравокоса русалка право в прегръдките на Розита. Тогава няколко неща се случиха едновременно. Първо, Розита едва не изгуби разсъдъка си от радост и смеейки се през сълзи падна на пясъка, притискайки до себе си малката си, изплашена сестра. Педро и Пепито избухнаха в радостни викове и цялата тълпа

изрази голямата си радост. Всички се втурнаха към децата и никой освен мен не се запъти към мъжа, който излизаше от морето.

Колко бавно се движеше! Беше втренчил поглед в мен без да ме вижда, а лицето му беше придобило странен синьосив цвят. Затичах през водата с протегнати към него ръце. Той слепешката се хвана за тях и едва се довлече до брега. Там падна на пясъка с цялата си дължина и с лице, обърнато надолу.

Мъчително се бореше за глъдка въздух. Шумната тълпа моментално го наобиколи и за миг го изгубих от погледа си. Струва ми се, че един от рибарите се опита да му прави изкуствено дишане, а вуйчото хукна нанякъде. Чувах думите „policia“ и „ambulancia“, а хората ставаха все повече и повече. Опитах се да си проправам път през тълпата, но ме спряха, защото имало нужда от свободно пространство в средата. Розита, плачеща, стоеше до мен. Все още държеше в ръцете си малката Конча.

После стана по-тихо и около лежащия на земята татко се възцари мълчание. Хората клатеха глави и въздишаха дълбоко, а за мен всеки миг беше цяла вечност. Най-после чухме сирената на линейката и няколко униформени мъже затичаха към нас, следвани от двама полицаи.

Разпръснаха хората бързо и отнесоха татко на една носилка. Откъснах се от тълпата, хукнах след тях и ги помолих отчаяно да ми позволят да го придружа. От обяснението ми на испански разбрах, че това е невъзможно. Вратата се затвори под носа ми и отнесоха татко неизвестно къде.

Наскърбени тръгнахме към къщи. Вуйчото явно се упрекваше, а момчетата бяха съвсем тихи. Розита се опитваше да ме утеши и да ме насърчи, че всичко ще се оправи и че „ambulancia“ ще се погрижи за татко. Но аз бях видяла, че лицето му и в линейката си остана с цвят на пепел. Затова клатех глава и не вярвах на никакви утешения.

Когато дойдохме в гостилницата, децата веднага разказаха на Лола цялата история, а тя започна да плаче, да притиска към себе си Конча и същевременно да ѝ се кара. Скара се и на другите деца, и се разплака още по-силно. Когато обаче чу какво се е случило с татко, остави Конча на леглото и ме прегърна. После изпрати все още уморения си брат в болницата, откъдето той по най-бързия начин трябваше да донесе информация.

Той доста се забави, а ние всички го чакахме, събрани в ниската и тясна кухня. Конча играеше и пееше на куклата си една песен, а Розита не откъсваше поглед от нея. Лола се опита да ме разсее с лакомства, но аз не можех да правя нищо друго освен да чакам – с напрегнато внимание да очаквам новини от татко. Най-после дочухме бързи, тежки стъпки от улицата и влезе вуйчото. Всички се блъскаха край него в средата на стаята и говореха ли, говореха! Наблюдавах лицата им и от кимането и жестовете им разбрах, че татко е все още жив. После Лола загърна главата си с един шал, подаде ми ръка и ми направи знак, че трябва да изкачим хълма. Предположих, че отиваме в болницата.

Болницата се намиреше в най-високата част на града и пътят до там минаваше през много тесни улички, докато най-сетне достигнахме желязната порта. Позвънихме и ни отвори една възрастна монахиня. Тя и Лола поговориха тихо и бързо, докато аз чаках на една пейка.

Следобедното слънце не проникваше в болницата и хладният коридор миришеше на дезинфекционен разтвор. Къде ли лежеше татко? Как изглеждаше сега? На стената срещу мен имаше кръст – не каменен, както край селскостопанския двор, а с един повесен на него мъж. Изтръпнах при тази гледка, защото това беше моят приятел.

Тогаваше се сетих, че разпъването се е случило преди почти две хиляди години. Тези събития бяха отминали и смъртта не се оказа край на всичко. Моят приятел беше дошъл отново и живееше, и беше силен, и можеше да ми помогне. Отвърнах лице от разпятието и си спомних за

татко, за последните му отчаяни усилия в морето и за малката Конча, която жива и здрава седеше в кухнята и си пееше, докато татко едва не умря вместо нея. Той беше дошъл тъкмо навреме, за да я спаси. Може би татко би го разбрал, ако само можех да го видя и да му кажа!

Монахинята дойде при мен. Тя беше мила възрастна жена с все още младо лице. Слава Богу, че знаеше малко английски.

– Баща – каза тя, – много болен, лошо сърце, идва, но не разговаря дълго!

Тя сложи пръст на устните си. Последвах я нагоре по стълбите и чувах шумоленето на роклята ѝ. Отвори вратата на малка единична стая и надникна вътре. После ме хвана за ръка и ме заведе до леглото.

Татко седеше изправен в леглото, подпрян с много възглавници. Имаше една тръба в носа, която водеше до един съд. Все още цветът на лицето му не беше хубав, но шумното му дишане беше престанало, а очите му бяха отворени и ме гледаха. Целунах го нежно и седнах, колкото може по-близо до него. Монахинята чакаше на вратата.

– Люси, миличка, – прошепна татко и думите му излизаха със затруднение, – добре ли си?

– Да, татко, а ти? Ти малко по-добре ли се чувстваш?

– Малко, Лола тук ли е?

– Да, чака ме долу. Да я повикам ли?

– Почакай за момент. По стой още малко. Искам да ѝ кажа, че трябва да изпрати телеграма на дядо ти. Той трябва да дойде веднага...

Лицето ми се просветли.

– А като дойде, ти ще разговаряш ли с него?

– Да, да, искам да говоря с него. Конча добре ли е?

– Да, много е добре. Пее и всички се радват, че е жива. Поколебах се, защото не знаех как да кажа онова, което така напираше в мен.

– Татко, ти едва не умря, за да спасиш Конча, за да не се удави. Татко, мисля си, че това е почти като Исус на кръста. Нали знаеш, Той умря на кръста заради нашата вина. Ако ти не се беше хвърлил във водата, ако не беше пожертвувал живота си, течението щеше да я завлече или тя щеше да падне във водата. Ти дойде точно навреме, за да я спасиш.

Той затвори очи, а монахинята дойде и сложи ръка на рамото ми.

– Малко момиченце, идва – каза тя. – Твой баща много болен, затова сега отива. Утре той по-добре. Утре ти идва.

Тя ме изчака да го целуна. Той задържа ръката ми между своите длани и отвори още веднъж очи.

– Точно навреме – прошепна той. – Лодката вече се беше наклонила и тя всеки момент щеше да се подхлъзне надолу. Не е ли чудесно, Люси, че стигнах точно навреме?

В БОЛНИЦАТА

Следващият ден ми се стори твърде дълъг. Не ме пускаха при татко преди пет часа след обяд. Аз не се притеснявах вече много за него, тъй като беше жив, можахме да разговаряме и си мислех, че щом болният се чувства малко по-добре, нещата непременно трябва да се развият положително. Освен това, монахинята каза: „Утре той по-добре“. А тя не можеше да греши.

Ако татко не се беше разболял, молитвата ми баба и дядо и татко да се обикнат може би никога нямаше да се изпълни. Но сега всичко, което желяех, щеше да стане. Дядо ще дойде – почти бях сигурна, че ще дойде той, защото не би оставил баба да пътува сама, а някой трябваше да остане при птиците. Ще разговарят с татко и ще се сприятелят. Бях почти сигурна. Всички обичаха дядо, а той веднага щеше да установи, че татко е един добър човек. Как би могъл да мисли иначе за него, когато той едва не умря, за да спаси Конча? След това, естествено, татко ще дойде

във фазановия резерват, когато оздравее и ще станем едно щастливо семейство!

Не знаех как ще дочакам отговора на телеграмата. Ами ако се загуби? Или пък, ако дядо, който никога до сега не е бил в Испания и не говори испански, се загуби? Или ако има бронхит и баба не го пусне сам?

Нашето малко жилище изглеждаше съвсем пусто без татко. Затова не исках повече да спя там и предната нощ спях при Розита. Шумната кухня също не беше за неспокойното ми състояние. Затова взех Конча и Франциско и отидох с тях на разходка по плажа. Но детската количка беше толкова тежка за бутане в тази жега, а Конча вървеше толкова бавно: Между другото вече можех да разбирам една част от разговорите на децата, но копнеех за някого, с когото да мога да разговарям и мислите ми се отправяха към възрастната жена. Още не бях ходила да ѝ разкажа какво се беше случило, а знаех, че това ще я заинтересува. Изчаках да мине времето за следобедна почивка и се запътих към нея.

Както обикновено уханието и шумоленето на гората ме успокоиха. Нарочно вървах бавно и си мислех, че като се върна, може би ще намеря дългоочакваната телеграма. Предполагах, че възрастната жена може още да почива, но тя беше при маслиновата горичка и пазеше козата си, която все още намираще тук-там в сянката някоя зеленинка. Запътих се към старицата и когато тя ме забеляза, набразденото ѝ лице се просветли, като че ли много ми се зарадва. Започна бързо да говори и макар да не можех да разбирам всичко, знаех, че говори приятелски, мили думи. Погледнах я в очите.

— *Mi padre* — казах аз, — *muу malo*.

Тези думи, „Баща ми, много болен“ ги бях чувала вече много пъти — на плажа, в гостната, в болницата. Те веднага оказаха страшно влияние. Изпълнена със съчувствие, тя ми предложи „*pan*“ и „*leche*“, т.е. хляб и мляко. Тъй като от притеснение не бях обядвала, сега наистина бях гладна. Усмихнах се, кимнах и подадох ръка. Така отидохме у тях, а козата подскачаше зад нас и ме бодеше от време-навреме закачливо по гърба.

Къщата беше чиста както винаги, а внучето не се виждаше никъде. Това ме зарадва, защото исках да остана насаме със старицата, която познаваше моя приятел. Отначало тя не каза нищо; зае се да ми стопли козе мляко. Отряза ми няколко филии от един пресен хляб. С радост изядох храната и отново се огледах в стаята. Библията и този път лежеше върху скрина. Тя ни свързваше, беше допирната ни точка. Жената ме гледаше с любов как се храня. Чудех се, защо ме обича толкова много. Испанците имаха по много деца, а аз не бях по-различна от останалите. Но каквато и да беше причината, аз се чувствах много добре при нея. Щом свърших с яденето, отидох до скрина, сложих ръка върху Библията и повторих думите, които тя някога ми беше казала бавно и ясно: „*Jesus es mi amigo*“.

Лицето ѝ засия и тя кимна няколко пъти с глава. После посочи нагоре към небето, сложи другата си ръка на сърцето и каза: „*Jesus en mi corazon*“. Погледнах я, защото бях разбрала и това. *Corazon* означаваше сърце. През последните часове бях чула тази дума най-малко двадесет пъти. Можете на плажа я шепнеха, докато слагаха ръце на гърдите на татко и клатеха глави, Лола я беше казала през сълзи в гостната и старата монахиня я беше споменала, клатейки умно глава. Баща ми беше получил сърдечен удар. Бях чувала за това още преди. Веднъж го бях попитала защо пие толкова таблетки, защо върви толкова бавно и не плува с мен. Тогава той ми обясни, че е имал сърдечен удар и трябва да внимава. Но когато видя безпомощната малка Конча да отива навътре в морето, беше забравил да внимава. Затова сега лежеше в болницата и затова дядо трябваше да дойде. Събрах отново мислите си и се постарях да разбера какво иска да ми каже старицата.

„Jesus en mi corazon.“ Това описваше какво чувствам. Изведнъж се сетих за Библията си вкъщи и за картината върху нея: Исус, хлопаш на една обрасла с бурени врата. Един ден бях попитала баба какво означава тази врата и кого иска да посети той, а тя ми обясни, че това е една известна картина на нашия Господ Исус, Който хлопа на вратата на човешкото сърце. Тогава това не ме заинтересува много, но сега изведнъж разбрах смисъла на тази картина.

99

„Влез, прошепнах аз, о, моля те, влез!“ Тогава открих, че Той винаги е бил там, откакто Го помолих да стане мой приятел, че Той ме научи повече да се грижа за другите хора, че Той ми подари срещата с тази жена, за да мога да науча повече за Бога и че ме прави по-щастлива и доволна. Не беше чакал да се науча да се изразявам правилно. Беше влязъл в сърцето ми още щом закопнях за Него и Го повиках. Може би беше едно и също да искаш да Го имаш или да Му отвориш вратата, когато още не разбираш много от тези неща и не можеш да се изразяваш добре. Изведнъж се почувствах силна и радостна, изпълнена с жизнерадост и ми се прииска да бягам, и да скачам, въпреки горещия сънлив следобед. Но не направих нищо. Седях си тихо и слушах възрастната жена, която си говореше на испански и макар нищо да не разбирах, всичко ми звучеше много успокоително и даваше мир в сърцето ми. След известно време я целунах и си тръгнах, тъй като може би телеграмата беше пристигнала. Освен това вече беше време да отида при татко. Телеграмата наистина беше пристигнала. Всички деца хукнаха срещу мен, а Пепито ме видя и пръв дотича до мен с развети черни къдрици и светещи тъмни очи. Сграбчи ръката ми и ме заведе в кухнята. Там Лола ми даде плика, който беше прибрала под престилката си. Всички ме наобиколиха, докато отварях телеграмата.

„Тръгвам веднага точка пристигам Малага четвъртък 10.15 точка дядо.“ Прочетох я отново и отново. Значи утре на обяд дядо ще бъде тук. С много думи и знаци Лола ми обясни, че в Малага имала един амиго, който ще посрещне дядо на летището и ще го качи на автобуса, а ние ще го посрещнем тук на пазара. Едва дочаках да покажа на татко телеграмата. Лола беше ходила преди обяд в болницата, за да се информира за неговото състояние. Каза ми й, че бил малко по-добре. Затова днес отидох сама в болницата с телеграмата в ръка. По пътя си направих сметка. Сега беше почти пет часа след обяд. Утре на обяд дядо ще пристигне тук т.е., след около деветнадесет часа. От тях най-малко девет ще прекарам в сън. Оставаха значи около десет часа, които трябваше да минат някак. Бавно се изкачвах нагоре, защото бях тръгнала рано. Любезната възрастна монахиня ме остави да чакам в нейната стая и ми даде да разгледам една книга с изгледи от Испания. Така изминаха минутите, докато монахинята влезе отново и ми каза: „Ти идва сега. Твой баща по-добре.“ Той наистина изглеждаше по-добре, макар все още да се уморяваше много бързо, когато говори. Затова аз говорех вместо него и му показвах телеграмата. Казах му колко самотна се чувствам без него, че спя при Розита, че отидох на гости на старицата и там ядох пресен хляб и пих козе мляко. Той се усмихна.

— Добре се грижиш за себе си, Люси! — каза той. — За какво разговаряхте този път с възрастната жена. Погледнах смутено пред себе си.

— Кажи ми, Люси. Обичам да ми разказваш за тази жена. Погледнах го.

— Тя каза: „Jesus en mi corazon“. Разбрах какво иска да каже, защото всички говорят за твоето corazon. Това означава сърце, нали?

— Правилно. Но може би не същото сърце...

Исках да го попитам какво има предвид, но той отново се задъха, затова реших да му разкажа как отворих телеграмата в присъствието на Лола и

децата. После му казах и за пристигането на дядо утре. Той наистина се радваше, че скоро ще го види. А когато монахинята дойде да ме вземе, аз си тръгнах безгрижна, защото всичко вървеше на добре. Преди да вляза вкъщи, отидох за малко на плажа, седнах на една скала и наблюдавах багрите на отразяващото се във водата залязващо слънце. Молех се сърцето на татко скоро да оздравее и те да се сприятелят с дядо, за да можем всички да живеем щастливи заедно. В увереността, че молитвата ми е била чута, отидох в кухнята за вечеря и прекарах с Розита и Пепито една чудесна вечер. Играхме и чоплихме слънчогледови семки. Спах отново при Розита, но се събудих посред нощ, защото Кончита сънуваше някакви кошмари, беше се изправила в леглото си и крещеше ужасно. Не говореше обаче нищо. Може би все още спеше, защото само крещеше. Лола дойде веднага. И тя не каза нито дума, за да не събуди Кончита. Просто взе малкото треперещо и крещящо момиченце на ръце и го отнесе в своето широко месингово легло. Кончита спря моментално да плаче.

Розита не се събуди, сигурно беше свикнала с тези кошмари. Но аз дълго не можах да заспя. Толкова мисли ме тревожеха. Мислех за татко в болницата, за дядо, който вече трябваше да е на път и за моя приятел, който беше в сърцето ми. Както малката Конча и аз не разбирах много неща, и не можех да изразя с думи онова, което исках да кажа. Но това нямаше значение. Исус беше чул вика ми в тъмнината и беше дошъл, както Лола при Кончита – веднага, за да ми даде любов и сигурност.

СВОГУВАНЕ С ИСПАНИЯ

Отидохме доста рано на пазара, за да посрещнем дядо. До този момент дядо не беше напускал Англия и аз се боях да не би тук, в Испания, да му се случи някоя неприятност. Бях заразила цялото семейство с възбудата и загрижеността си, и сега всички тичахме нагоре-надолу, махахме и викахме след други автобуси, които завиваха зад ъгъла и така привличахме всички погледи върху себе си. Бяхме станали рано, почистихме татковата стая, напазарихме и стотвихме празнично ядене. ^ Макар да ми се искаше всички заедно да се храним в кухнята, Лола държеше първия ден аз и дядо да се храним отделно. Едва по-късно разбрах, че котлети, пресни картофи и ранно грозде щяха да струват много скъпо за цялото семейство.

Най-после пристигна дядовия автобус, а не след дълго се появи и дядо в най-хубавия си неделен костюм и с панамена шапка на главата. С късогледите си очи той се оглеждаше на всички посоки, само не и към нас! Имах достатъчно време да констатирам колко английски изглеждаше той тук в Испания и се озовах в обятията му още преди той да ме види, а Лола и децата се притискаха около нас, смеейки се, покланяйки се и се здрависваха с дядо. После поведоха дядо надолу по улицата към къщи. Всички в един глас разговаряха с него и то на испански. А запотеният и усмихнат дядо кимаше непрекъснато при това не разбираше нищо! Едва след като се настани удобно под лозата, ние се поздравихме както трябва. Той свали шапката си и съблече сакото си, изми се, а Лола му донесе освежаваща студена бира. Той се почувства по-добре и се огледа наоколо.

– Тук, наистина, е доста топло, Люси, – установи той. – Изглеждаш добре, може би само малко си отслабнала. И колко си почерняла, миличка! А как е бедния ти баща?

Седнах до него и дълго разговаряхме за татко, за добрината му, приятния му характер, смелостта му и как едва не загуби живота си, за да спаси малкото момиченце. Дядо ме гледаше със сините си загрижени очи, но не ме прекъсна, докато аз не спрях, за да си поема въздух.

– Баба ти, Люси, – добре е, но много тъгува по теб. Вече брои дните до твоето завръщане.

– Малко остана – отговорих аз. – Татко е по-добре, а и училището започва скоро. Разкажи ми за вкъщи, дядо. Какво става с градината? Как е Шедоу?

Той разказва дълго, а аз седях до краката му, жадна за подробности. Не бях забелязала колко ми липсва моят дом, но сега го почувствах. Мислех за баба, как простира прането под ябълковите дървета (сега ябълките трябваше да са почти узрели); за аромата на английски курабии; за плодовете на калината, които сигурно вече се червенееха; за пеперудите по астрите; за Шедоу, който обичаше да се валя по сочнозелената трева; за уханието на летния дъжд по папратите. Испания изведнъж ми се стори суха и гореща. Пепито и Педро продължаваха да надничат през задната врата, но Лола всеки път ги гонеше. Аз почти не им обръщах внимание. В мислите си бях у дома сред високите треви.

Дядо обаче ги забеляза. Отвори багажа си и им подари голяма кесия с най-различни лакомства от магазина. Те, на върха на щастието, започнаха да му благодарят с уста, ръце и очи и дълго ги чувахме как се радват. После се появи Лола с обяда и всички деца носеха чинии и шишета. За учудване на дядо аз използвах малкото испански изрази, които бях научила. Той колебливо посегна към приготвеното с много мазнина и подправки ядене, но аз ядох и заради него, и бях страшно щастлива. След храната дядо спа доста време, тъй като в хотела в Лондон не можал да мигне и за минутка – било страшно шумно, а към това се прибавяше и горещината. В пет часа се запътихме към болницата. Почти през целия път мълчахме; дядо явно беше напрегнат, прокашляше се често и мърдаше вежди. Не ми се говореше, тъй като приближаваше един съдбоносен момент в живота ми. Вътрешното ми раздвоение щеше скоро да изчезне и молитвата ми да бъде изпълнена. Татко и дядо щяха да се срещнат.

Надявах се, че монахинята няма да ни заведе до горе и да ни остави да чакаме на вратата, защото ми се искаше сама да направя това. За мое облекчение нея изобщо я нямаше. Портиерът ни пусна и ни показа стълбата. Дядо вървеше съвсем бавно, като че ли се боеше, но аз няхах търпение. Изпреварих го, втурнах се в стаята без да чукам и заех любимото си място до татковото легло.

– Той идва, татко, – съобщих аз. – Дядо се качва по стълбите.

Готов ли си?

Дядовата глава предпазливо се показва зад вратата, като че ли очакваше да види някакво чудовище. Но когато видя татко, така блед и слаб, подпрян с толкова възглавници, в погледа му се изписа израз на загриженост и състрадание. Той пристъпи бързо към леглото и протегна двете си ръце.

– Господин Мартин, – извика той. – Колко съжалявам, че Ви заварвам така.... Люси ми разказа за Вас и най-вече за голямата Ви смелост при спасяването на момиченцето! – После стисна свободната ръка на татко, а той му се усмихна със своята слънчева радостна усмивка, но едва доловимо, както когато се присмиваш на някого. Татко беше страшно доволен, а аз имах страшното чувство, че всичко това е моя заслуга. Бях горда и радостна.

– Вземете си един стол, господин Фергюсън. Не мога да говоря дълго. Бързо се задъхвам. Но се радвам, че Ви виждам. Люси, почакай долу. Искам да поговоря с дядо ти. После можеш да ми кажеш довиждане. Малко разочарована, напуснах стаята и слязох долу в градината, заобиколена от една стара стена. Високи кипариси я защитаваха от морските ветрове и се носеше ухание на тамян и маточина. Бях щастлива, че всичко се нарежда добре. Татко и аз скоро щяхме да се върнем вкъщи и във фазановия резерват, където беше прохладно, зелено и сенчесто, той щеше бързо да се възстанови. Щеше да пише книги в градината, а аз щях да му нося чай и кафе, и да отнасям ръкописите му до пощата. А през

следващото лято щяхме да се върнем в Испания при Лола, Розита и другите деца, при морето и рибарските лодки, и при възрастната жена.

– Люси, баща ти иска да ти каже довиждане.

Дядо стоеше горе на стълбите и аз радостно се затичах към него.

– Хареса ли ти, дядо? – попитах аз. – Казвах ти, че е добър човек, нали?

– Да, да, Люси. Той е добър и смел човек. Иди при него, но не стой дълго. Много е уморен.

Послушах го с недоумение. Защо дядо изглеждаше толкова потиснат? И защо очите му бяха пълни със сълзи? Може би татко щеше да ми обясни. Бавно влязох в стаята и се поколебах. Той лежеше така тихо и лицето му имаше такъв странен цвят.

– Люси, мило дете, ела при мен, – успя да повдигне ръка и ме прегърна.

– Бих ти обяснил с удоволствие, но вече говорих толкова много. Искам да ти кажа само, искам утре с дядо да се върнеш вкъщи. Не можеш да останеш тук сама. Ще ми липсваш.

Беше хубава ваканция, нали? Лицето ми трепна конвулсивно и в гърдите ми се надигна бурен протест. Да го оставя сам? Това беше невъзможно! Ще остана при Лола и всеки ден ще идвам при него, а като дойде вкъщи ще се грижа за него. Но той стисна

ръката ми.

– Люси, миличка, нямам сили да ти обясня – каза той. – Така трябва! Ела утре да се сбогуваме. Тогава ще ти обясня. И, Люси, не мрази никога и никого! Никога не мрази! Колко безумно пропиляно време беше това. Колко добър старец е той в действителност!

Не каза повече нищо. Целуна ме и затвори очи. Притисках се до него, едва сдържайки сълзите си, и тихо си тръгнах. Когато слязох долу, видях дядо, който ме чакаше на пейката. Не чу стъпките ми, защото бе потънал в мисли, беше навел глава и притискаше длани между коленете си.

Изглеждаше така състарен и тъжен, че всичките ми протести и аргументи замряха на устните ми и изведнъж ме обхвана страх. Какво се беше случило? Те се срещнаха, допаднаха си, татко щеше да се оправи и да се върне вкъщи. Полека сложих ръка на рамото на дядо, но той подскочи.

– Дядо, – прошепнах, плачейки, – не мога ли да почакам, докато той се почувства по-добре? Той има нужда някой да му носи куфара, като се връща у дома. Няма да му позволят да носи тежко.

– Трябва да направиш това, което той ти рече – каза дядо и гласът му звучеше потиснато. – В телеграмата си той ме помоли да купя билети за обратно. За твое добро е, миличка, но утре ще му е трудно да се раздели с теб. Затова трябва да му помогнеш, да бъдеш смела и послушна.

Той се изправи, а аз сложих ръката си в неговата, защото изглеждаше тъжен и слаб, и продължих да се питам какво се беше случило.

Мълчаливо се прибрахме у дома. Оставих го натъжен и отидох при Лола и Розита да им разкажа, че утре трябва да си тръгна, тъй като запазените места и купените билети ми говореха, че не мога да променя нищо. Бях напълно неподготвена за реакцията, която предизвика моята новина. Лола ме прегърна и избухна в плач. Розита също се хвърли към мен, а момчетата завиха в един глас, докато баща ми викаше от бара веднага да престанем. Избърсахме сълзите си, пригответихме храна и направихме тържество. Вуйчото свири на китара, Розита танцува и всички пяхме. Дядо беше много уморен и не се присъедини към нас. Занесохме вечерята в стаята му. Беше разсеян и настроението му не беше се подобрило.

– Дядо, – прошепнах аз, – какво има? Защо си тъжен? Той скоро ще се върне. Може да дойде във фазановия резерват, нали? Нали го обичаш?

– О да, да, мило дете, да, – каза дядо много угрижено. – Колко време пропилява човек, когато не може да прости! Седях тук и си мислех. Аз никога не съм бил учен човек, баба ти винаги е умеела да се изразява

по-добре от мен, но ми се струва, че губим час след час от живота си, когато не обичаме и не прощаваме. И само като си помисля, че през всичките тези години можехме да направим толкова неща за него!

– Можеш сега да го направиш, дядо, – настоявах аз. – Ние всички ще се държим добре с него, когато дойде. Дядо, когато той пристигне, ще дойдеш ли с мен на летището да го посрещнем? Знаеш, че не трябва да вдига тежко.

Но дядо каза само:

– Дано Бог ни помогне да направим за него всичко, което е по силите ни, детето ми.

После загрижен си легна. Аз също си легнах натъжена, но не ми се спеше. Това беше последната нощ, когато можех да наблюдавам Луната и да слушам равномерното разбиване на малките вълни в скалите или приглушените шумове от улицата пред гостилницата, музика от радиото, стъпки и разговори, звън на китари от кафенето и безгрижните песни на онези, които бяха пили повече от необходимото. Преживях последната си весела испанска вечер с Лола, Розита и останалите, и утре за последен път щях да отида в болницата. Зарових лице във възглавницата и се почувствах много нещастна, но сънят най-после ме надви. Събудих се рано през онази последна испанска утрин, окъпана в слънце.

Трябваше да уредя още някои неща преди да замина. Трябваше да опаковам багажа си и да посетя татко, да се сбогувам със старата жена и да присъствам на прощалния обяд вкъщи. За щастие се събудих рано, така че можах да приготвя багажа си преди закуска – подаръците за баба и дядо, снимката на Розита, събраните миди, сините плодове на евкалиптовото дърво, от които исках да си направя огърлица и изгледите от Испания и Гибралтар. С удоволствие бих купила малки подаръци за децата, но няхах пари и тъй като татко беше толкова болен, не се бях сетила да го питам за това. Може би щях да мога да изпратя нещо от Англия. Отидох при Розита и за последен път излязохме да купим хляб за закуска. Постоянно трябваше да си бършем очите, така че разходката не премина много весело.

Дядо изглежда разбираше, че бързам и ме остави след закуската да отида. Бяхме получили специално разрешение от болницата днес преди обед да посетим татко, първо аз, после и дядо. На отиване не бързах, защото не ми беше лесно да се разделя с татко. И все пак знаех, че е твърде късно, за да се промени нещо. Най-добре за него щеше да бъде да изглеждам, колкото е възможно по-весела.

Той току-що беше измит и избръснат и изглеждаше по-свеж от вчера.

Слънцето огряваше стаята и една любезна млада монахиня му донесе нещо за пиене. Поолекна ми на сърцето, когато приближих един стол до леглото му и се облегнах на възглавниците.

– Татко, – започнах аз, – много ми се искаше да не трябва да те напускам. Кой ще те посещава и ще се грижи за теб, когато си отида?

– Лола ще идва – отговори той. – Освен това тук се грижат най-добре за мен. Монахините са много любезни, а по-възрастната, която те посрещаше след обед ми разказа, че всеки ден се моли за мен в църквата.

Извърнах глава, за да видя дали се смее, но лицето му беше сериозно и по-скоро тъжно.

– Тогава вече сме две, татко, – казах аз, – защото и аз се моля всеки ден за теб.

– Продължавай да го правиш и занапред, мила Люси, – помоли той тихо. После помълчахме няколко минути. Явно отново се беше изтощил от говорене и затова продължих аз. Разказах му всичките си чудесни планове, които имах за него, когато дойде в Англия. Описах му лятната къща, където ще седи и ще пише, заобиколен от орлов нокът и клематис;

й^ червеношийката ще идва на прозореца на стаята, която дядо е приготвил за него.

– Виждаш, всички те чакаме с нетърпение да се върнеш – завърших аз. – Не се бави много, моля те!

– Ще дойда с удоволствие – каза той. – Но не знам кога. Но знай, каквото и да се случи в бъдеще, нищо не е в състояние да ни отнеме тази ваканция, която прекарахме заедно. За мен това бяха най-хубавите дни, откакто почина майка ти. Ти беше една великолепна малка приятелка, Люси. Беше почти като едно време. Тя не изглеждаше много по-голяма от теб, когато се ожених за нея и толкова приличаше на теб.

– Беше чудесна ваканция – прошепнах аз, защото устните ми трепереха. – Но, но краят беше тъжен!

Той ме притисна, колкото може по-силно към себе си.

– Не е така – каза той. – Понякога си мисля, че това е най-щастливият край, който може изобщо да съществува. Знаеш ли, беше ми толкова мъчно за годините, които бихме могли да прекараме заедно и всичко това по моя вина Затова се радвам, че можах да върна едно друго малко момиченце на неговите родители През последните нощи често се будех и благодарях, че достигнах там точно навреме. А ако не се бях разболял, никога нямаше да се запозная с дядо ти. Нещата се развиха добре, Люси. Краят, въпреки всичко, е щастлив!

Той отново се задъха от многото думи и младата монахиня, която преди това му донесе за пиене, влезе и внимателно сложи едната си ръка на моето рамо, а с другата хвана ръката на татко. Целунах го за последен път и тя ме изведе. На вратата се обърнах още веднъж и се усмихнах през сълзи.

– Беше толкова хубава ваканция – казах с леко треперещ глас. – Благодаря, татко, много благодаря!

– И аз ти благодаря, Люси, от все сърце! – прошепна той и вратата тихо се затвори зад мен. Бях се сбoguвала. Всичко това ми дойде прекалено много. Гърлото ми се сви на топка и очите ми се наляха със сълзи. Не исках веднага да отида вкъщи. Защо, защо трябваше да го оставя? Защо точно сега, когато толкова се нуждаеше от мен? Кой щеше да приготви куфара му, когато се оправи? Без да забележа бях преминала през пазара и бях стигнала до лозата и маслиновите дървета. Всеки път, когато отивах там, намирах утеха, а сега тя ми беше по-необходима, от когато и да било.

Гроздоберът беше започнал и възрастната жена се трудеше усилено с внучето край нея. Имаше и други хора, и всички ме гледаха учудено как си проправям път през хрусталаците към възрастната жена. Когато ме забеляза, тя се зарадва страшно много и ми подаде чепка грозде в устата. След това се вгледа в мен и забеляза, че имам проблеми. Седна на горещата земя до пълната си кошница и ме притегли към себе си. Лозите ни скриваха отгоре и аз се опитах да и открия грижите си. Обясних й с много знаци, че баща ми все още лежи в болницата. Аз, после посочих към небето, трябва да се върна в Англия с един „avion“, често бях чувала тази испанска дума от Педро и Пепито. Бях дошла да кажа „adios“. Очите ми пак се напълниха със сълзи.

Тя ме разбра веднага и изказа съчувствието си, като ме погали по ръцете. От многото неразбираеми думи разбрах няколко: „Исус с мен“ – „Исус с теб“ – „Исус с твоя баща“.

„С мен – с теб“ Конча по цял ден повтаряше тези думи. „Поиграй си с мен. Искам да играя с теб.“ Затова можах да ги разбера и се утеших. В скръбта си бях забравила за това. Аз не оставях татко сам, Исус, моят приятел, оставаше при него, Исус, Който толкова много го обичаше, Който беше подреждал всичко до сега и беше отговарял на молитвите ми. Исус щеше да остане в тихата болнична стая и макар татко да не знаеше много

за него Исус знаеше всичко за татко. И възрастната монахиня се молеше за татко, аз също, и дядо го обичаше; значи всичко беше наред. Откъснах си две лозови листа, които щях да си запазя за спомен от този ден. След това целунах старата жена и си тръгнах, докато тя на глас просеше Божието благословение за мен. Поне така звучаха думите ѝ. Когато пооблекчена се прибрах у дома, се сетих нещо друго – нещо, което ме накара да се задъхам, да запляскам от радост и да затанцувам – връщах се обратно при баба и Шедоу.

ПОСЛЕДНОТО ПИСМО

Още щом се върнахме вкъщи, дядо разказа на нашия пастор за татко. Пасторът бързо се обади на един английски проповедник от Южна Испания, който през цялото лято водеше богослужения на английски за английските гости. Той започна да посещава татко и ни информираше за него. През един от онези септемврийски дни, когато отново получихме писмо от него, баба ни изненада с нещо съвсем неочаквано. Седяхме на масата до прозореца и обядвахме, когато баба изведнъж остави приборите си и каза: – Херберт, нищо не помага. Повече не издържам!

– Какво не издържаш, Елзи? – попита учудено дядо. Какво има? Нещо с яденето ли не е наред?

– Не, разбира се, не, – отвърна баба. – Просто не мога повече да издържам този беден смел мъж на нашата Алис да бъде гледан от чужди хора. Ако продадем старинния шкаф, бих могла да замина за Испания и да се погрижа за него.

– Мила моя, – каза дядо съвсем объркан, – ако мислиш, че трябва да отидеш, иди, но не продавай старинния шкаф, Елзи. Той принадлежи от векове на семейството. Мога да продам птиците също струват доста.

– Не говори така, Херберт, – отговори баба. – Знам колко трудно би се разделил с тези птици. Шкафът наистина в бъдеще ще принадлежи на Люси, но ми се струва, че тя предпочита баща ѝ да бъде подсигурен. Не, детето ми, не ме гледай така, ти не можеш да дойдеш с мен. След една седмица започваш училище, освен това ще трябва да се грижиш и за дядо. Знам, Херберт, че имаш добри навици, но ако някой не ти напомня, няма да си вземаш лекарствата за кашлица. Не ми се иска да ви оставям, но когато си помисля за този беден човек, който лежи съвсем сам в тази чужда страна, където никой не говори и дума английски, едва сдържам сълзите си!

Тя заподсмърча и наистина без малко не заплака. Учудено я погледнах. Никой не се просълзи и никой не го нарече „мил беден човек“, когато лежеше в затвора. Явно беше, че се бе случило нещо. За кратко време ние бяхме станали едно семейство.

Баба беше жена на действията. Още същия следобед тя посети пастора, който трябваше да ѝ потърси подходяща квартира, например при някой английски проповедник. Четири дена по-късно баба ни напусна в най-хубавата си неделна рокля с най-хубавото си манто в ръка. Не ни вярваше, че в Испания ще бъде много топло и ни каза, че пасторските съпруги винаги се обличали добре. Дядо я заведе до лондонското летище, а аз спях тази нощ при Мери Блосъм.

Зарадвах се, когато дядо се върна и ние започнахме да се грижим един за друг. Той живееше от едно писмо до друго. Баба пишеше почти всеки ден и изглежда се чувстваше добре. Живееше наистина при един английски проповедник, но неговата жена не се обличала особено хубаво. Дъщерите и внуците им живеели при тях, а баба от време на време се грижела за най-малкото внуче. Два пъти на ден ходела в болницата, четяла на татко и записвала неговите писма до мен.

– Защо не може да чете сам, дядо? – попитах аз. – И защо не може сам да ми пише?

– Сигурно няма достатъчно сили – отговори дядо мрачно. Струва ми се, оттогава повече не сме говорили кога ще се върне татко. Баба ми липсваше, но с дядо си живеехме чудесно. Макар през тези дни да не се случваше нищо забележително, аз продължавах да правя своите малки, но за мен много важни открития. След като се върнах вкъщи, първо прегърнах баба и поздравих весело Шедоу. После изтичах в стаята си да видя дали Библията ми е на мястото си. Тя беше там! Тази вечер бях прекалено развълнувана и уморена, за да чета нещо; на другата сутрин спях до късно и имах да свърша толкова много неща, че и през този първи ден погледнах само бегло Библията си.

Но в неделя отидох с баба и дядо на богослужението и всичко ми изглеждаше съвсем различно. Вече не вършех това по принуда, отивах с удоволствие в дома на моя приятел, където можех да разговарям с Него с тези величествени слова, които много други хора бяха употребявали векове преди мен, когато са приближавали при Бога. Символът на вярата: „Вярвам в Бог Отец“, изричах така уверено и радостно, че някои хора се обърнаха и се усмихнаха; на баба, обаче й стана по-скоро неприятно, защото не обичаше аз да привличам вниманието на хората. Но аз не обърнах голямо внимание на това, защото думите просто извираха от мен. „Вярвам в Святия Дух, в Господ, Който дарява живот.“

Живот! Тази дума ми беше станала толкова скъпа, защото бях застанала лице в лице със смъртта. Конча, която тогава всеки момент можеше да се изплъзне от наклонената лодка и да се удави, живееше. Татко, който лежеше така неподвижен на плажа с бледо като пепел лице, още живееше; и фигурата на кръста в болницата, моят приятел, който беше мъртъв, но възкръсна и сега живее. След обяда отидох на любимото си място в гората, за да чета от Евангелието на Йоан. „В Него беше животът.“ Бавно прочетох до трета глава. „Защото Бог толкова възлюби света, щото даде Своя Единороден Син, за да не погине ни един, който вярва в Него, но да има вечен живот.“

Огледах се наоколо. Всичко изглеждаше, че умира, но това нямаше значение, защото навсякъде се откриваха белезите на новия живот. Венчелистчетата бяха окапали, но на тяхно място вече зрееха шипките. Пеперудите по астрите бяха до скоро гъсеници, които се превърнаха в пеперуди. Гъсениците ги нямаше вече, но животът продължаваше. Те бяха се превърнали в чудесен червен адмирал или в малка пеперудка, чиито нежни крилца я отнасяха по-близо до слънцето. „В Него беше животът“ – когато го прочетох, разбрах смисъла, макар тогава още да не можех да го изразя с думи. Моят приятел не беше само онзи Исус, който живя на Земята, лекуваше болни и обичаше децата. Той беше също така Бог и вечният живот, който той ми даде беше Неговия собствен живот – животът, който сътвори света. Щом вярвах в Него, аз Му принадлежах, на Него и на Неговия свят. После се сетих за татко и ми се прииска, и той да може да повярва.

Една седмица след заминаването на баба започна училището. Доставяше ми удоволствие да изненадвам другите с разказите си за Испания. Казах им дори някои испански думи и така станах център на внимание. Не говорех много за татко, без самата аз да знам защо.

Бях много заета, защото трябваше да помагам на дядо и да уча уроците си. Въпреки това, всеки ден четях по няколко стиха от Евангелието на Йоан. Бях стигнала вече до единадесета глава. Тази събота, четиринадесет дена след началото на учебната година аз и Шедоу отидохме в гората, тъй като исках да набера къпини. Взех Новия завет със себе си. Беше първи октомври и аз бях радостна, че в края на тази седмица Дон щеше да дойде вкъщи. Когато се върнах, той вече беше заминал, така че след ваканцията не го бях виждала. Събрах къпини и седнах на един дънер. Започнах да чета 11 глава от Евангелието на Йоан. Стигнах до

думите: „Аз съм възкресението и животът; който вярва в Мене, ако и да умре, ще живее; и никой, който е жив и вярва в Мене, няма да умре до века". Това означаваше не само, че Лазар възкръсна, но и че получи в себе си вечен живот. И онези, които вярваха, не умираха наистина. Семената падат, листата лежат затрупани, но пролетта идва всяка година. Прибрах Евангелието обратно в чантата си и се върнах вкъщи, мислейки за сладкиша с ябълки и къпини, който щях да пека.

– Дядо, – извиках още от вратата, – къде си? Ще приготвя вечерята. Не получих отговор. Погледнах във всекидневната. Там той седеше на масата, скрил лице в дланите си. Пред него лежеше едно писмо. Вцепених се.

– Дядо, – викнах аз, – какво се е случило? Шедоу, който почувства тревогата ни, отиде до дядо и сложи муцунката си на коленете му. Дядо бързо ме погледна и очите му бяха пълни със сълзи. Тогава разбрах и почувствах онова, което подсъзнателно знаех, откакто баба замина. Очаквах го. Затова животът и смъртта бяха придобили такова голямо значение за мен.

– Мила Люси, – каза дядо, – не знам как да го кажа.

– За татко, нали? – прошепнах аз и в гърлото ми се образува топка. – Починал е, нали?

Хвърлих се в прегръдките на дядо и заедно се разридахме, а Шедоу ближеше сълзите ту на единия, ту на другия.

– Починал е в сряда – каза дядо най-последно. – Но баба не е изпратила телеграма, защото той е искал да получиш това писмо едновременно с новината за смъртта му. Той знаеше, че няма да живее дълго и затова искаше да заминеш. Искаше да имаш нечия подкрепа, когато научиш за смъртта му. Писал е това писмо на малки откъси в моментите, когато се е чувствал по-добре. Искаш ли да го прочетем заедно, или предпочиташ да си сама, миличка?

– Струва ми се, че предпочитам да съм сама – казах аз и избърсах лицето си с дявовата кърпа. – Имаш ли нещо против да отида за малко в гората?

– Абсолютно нищо. Иди спокойно, а яденето ще приготвиш, като се върнеш – каза дядо.

Взех писмото и излязох. Шедоу няколко пъти притича от мен до дядо и обратно, докато най-последно реши, че на мен ще бъде по-необходим. Спокойно тръгна редом с мен, сложил муцунката си в дланта ми.

Едва успях да отворя писмото, тъй като ръцете ми трепереха. Толкова необичайно е да четеш писмо от някой, който сега е мъртъв. Седнах отново на моя дънер и се огледах наоколо. Тази година есента беше дошла рано. Дърветата, умирайки, се къпеха в слънчева светлина. Буковите и сребърните брези бяха бледозлатисти, а кестенът беше обагрен ярко жълто. Лъскави кестени и жълди надничаха от купчините листа, семена на новия живот, които чакаха възкресението. Вдишах дълбоко и отворих писмото.

Беше доста дълго. Личеше си, че татко го беше писал през различни дни. Пишеше колко много ме обича и колко скърби за годините, които не можахме да изживеем заедно. Разказваше за баба, която се отнасяла много мило с него и колко е благодарен, че е могъл да се запознае с нея. Колко е радостен, че ме оставя на такива добри хора. Бавно прочетох писмото. Почти го бях свършила, а той още не бе написал онова, което на всяка цена исках да знам.

Въздъгнах още веднъж дълбоко и зачетох последния откъс.

„Не скърби, мила Люси. Това е най-добрият, най-щастливият край. Искам да ти кажа още, че сега знам, че ние отново ще се видим – ти, майка ти и аз. Исус дойде точно навреме. Пасторът ми помогна много, но ти беше

първата, която ми посочи Исус. Тогава, на плажа. Точно така е, както ти каза, кръстът е зад нас, а пред нас всичко е светло."

Тук писмото свършваше, сякаш е бил много слаб, за да продължи нататък. Имаше и подпис. Сигурно е искал да пише още, но всъщност беше написал всичко, което исках да знам. Татко имаше право. Пред нас всичко беше светло. През смъртта той беше преминал в пролетта на живота, а и за мен вече нищо нямаше да бъде както преди. Татко ми даде съвсем нов поглед за поезията и красотата. Видях морето, обикнах Испания, Лола и Розита. Един ден щях да се върна там. Най-хубавото обаче беше, че открих най-голямата тайна на вечния живот – животът беше в Исус, сега и завинаги. Изведнъж Шедоу изляя. Избърсах сълзите си и погледнах нагоре. Дон тичаше през гората по пътя от къщи, жизнерадостно прескачаше къпиновите храсти. Обърна глава и ме видя.

– Ура, Люси, – извика той. – Най-после се върна! И се втурна през буквите жълди в див галоп към мен.